

SLOVENSKI

izdaja in tiska časopisno podjetje Slovenski poročevalec — Direktor: Rudi Janžura. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vodjak. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 44, I. in II. telefon 23-522 do 23-524. — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1-II, telefon 2-522 do 23-524. — Oglasi: oddelček Ljubljana, Titova cesta 1, telefon 21-836, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832. — Poštni predaj št. 25. — Zbirna računa pri Komunalni banki Ljubljana številka 104/1-367. — Mesečna naročnina 250 din.

Poročevalec

MEDNARODNA KONFERENCA ZA ATOMSKO ENERGIJO V ZENEVI

Poročila o novih odkritjih

Sovjetski znanstveniki so poročali o pridobivanju urana iz morske vode — Ameriški znanstveniki so objavili 13 knjig o najnovejših ameriških odkritjih na področju miroljubne uporabe atomske energije

ZENEVA, 3. sept. (Reuter). Na drugi Mednarodni konferenci za izkoriščanje atomske energije v miroljubne namene, so trije sovjetski znanstveniki sporočili, da proučujejo v Sovjetski zvezi način za pridobivanje urana iz morske vode. V njihovem poročilu je rečeno, da je v morju mnogo urana in da je pridobivanje urana iz morja razmeroma preprosto.

Francoski znanstveniki pa so konferenci izročili vse podrobnosti svojih uspehov na področju izkoriščanja jedrske energije za pogon ladij. Šest francoskih znanstvenikov je konferenci predložilo 79 strani dolgo poročilo, ki govori o

treh vrstah nuklearnih reaktorjev in o njihovi uporabi v mornarici. Znan ameriški znanstvenik dr. Teller pa je na konferenci govoril o miroljubnem izkoriščanju atomske energije, in sicer tako, da bi eksplozije

vodikove bombe uporabili za proizvodnjo električne energije. Po njegovem načrtu bi v velikanskih podvodnih dvoranah s pomočjo eksplozije ustvarili velike rezervoarje vodne pare. Po mnenju dr. Tellerja bi lahko eksplozijo uporabljali tudi za velika dela kot na primer za izgradnjo pristanišč, prekopov, spremembo rečnih tokov itd. Po mnenju dr. Tellerja pa pred koncem tega stoletja ne bodo mogli izkoristiti nad-

zorovano fuzijo, ali vsaj ne na ekonomski podlagi. Precejšen problem je namreč najti cenen način za omejevanje eksplozije, da bi jo potem lahko izkoristili za proizvodnjo elektrike.

Na konferenci je govoril tudi sovjetski termotomski znanstvenik Acimovič. Pozval je na mednarodno sodelovanje in na izmenjavo idej pri izkoriščanju vodikove energije v miroljubne namene. Po njegovem mnenju bi morali znanstveniki, ki se pečajo s termotomskimi problemi, stalno primerjati uspehe svojih izračunov poskusov in tehnične razvoja. Sodelovanje vsega sveta na tem področju bi po mnenju sovjetskega znanstvenika približalo dan, ko bo postala vodikova energija pristopna za miroljubno uporabo.

»New York Times« piše, da se je mednarodna konferenca v Zenevi začela s tonom, ki daje precejšen upanje. List poudarja, da je to zasluga Sovjetske zveze, ki je pripravljena sodelovati z ZDA in Veliko Britanijo pri naporih, da bi obrzali energijo vodikove bombe in s tem dali človeštvu na razpolago neomejene izvore energije.

Ameriški znanstveniki so danes objavili v Zenevi zbirko 13 knjig o najnovejših ameriških odkritjih na področju miroljubne uporabe atomske energije. Nekateri izmed objavljenih podatkov so bili že pred nekaj dnevi uvrščeni v državne tajnosti. Ameriško zbirko so izročili vsem znanstvenikom 67 držav, ki sodelujejo na konferenci.

RASNO VPRAŠANJE V ZDA

Pričakovanje razsodbe

Od razsodbe vrhovnega sodišča ZDA glede gimnazije v Little Rocku bo odvisna celotna dejavnost za ukinitve rusne segregacije v ameriških šolah na jugu

NEW YORK, 3. septembra. (Tanjug). — Zaključno obdobje zapletene sodne politične borbe okrog pravic sedmih črnih učencev, ki se hočejo tudi letos vpisati v gimnazijo v Little Rocku v Arkanzasu je v središču pozornosti ameriške javnosti. Menijo, da je od razsodbe, ki jo bo objavilo vrhovno sodišče 11. septembra glede gimnazije v Little Rocku, odvisna celotna dejavnost za ukinitve rasne segregacije v ameriških šolah na jugu.

Po uradnih podatkih so v južnih državah začeli integrirati šole samo na 777 krajevih, kar je zelo malo, če upoštevamo, da je vseh šolskih krajev na jugu 8008. Izmed približno treh milijonov črnih učencev, jih hodi skupaj v šole z belimi otroki komaj ena desetina, v sedmih južnih državah pa se integracija ni niti začela. Boj okrog rasnega vprašanja

Priprava odgovora
Washington, 3. septembra (Reuter). Ameriški funkcionari zatrjujejo, da bodo ZDA te dni poslale Sovjetski zvezi noto, s katero bodo potrdile, da so pripravljene 31. oktobra tega leta v Zenevi sodelovati na trojnih razgovorih o prekinitvi jedrskih poskusov. Iste osebnosti dodajajo, da se bodo ZDA o vsebini note posvetovala z Veliko Britanijo.

Proučevanje gradiva s VII. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije

Beograd, 3. sept. (Tanjug). V osnovnih organizacijah Zveze komunistov, sindikalnih in drugih družbeno-političnih organizacijah v Beogradu bodo te dni začeli proučevati drugi del gradiva s VII. kongresa ZKJ. Občinski komiteji, kulturni domovi, delavske in ljudske univerze so že pripravile podrobne načrte za proučevanje kongresnega gradiva do konca junija prihodnjega leta.

V težišču te ideološko-politične delavnosti je proučevanje programa ZKJ s predavanji, razpravami in posvetovanji. V občinskih komitejih, ki organizirajo proučevanje kongresnega gradiva, so sestavili aktivne predavatelje in posvetovalne centre. Določene so tudi teme iz programa, ki jih bodo proučevali. Pri izbiranju tem so upoštevali značaj organizacij. Tako je na primer določeno, da bodo vsake organizacije posvetile v proučevanju kongresnega gradiva posebno pozornost razvoju socialističnih odnošajev na vasi. Tudi za osnovne organizacije ZK v šolah so izdelali posebne načrte.

Predlog komisije za atomsko energijo ZDA

WASHINGTON, 3. septembra (AP). — Ameriška komisija za atomsko energijo je danes zahtevala, da bi se takoj začeli razgovori o mednarodnem sporazumu, ki bi zagotovil nemoteno plovbo trgovskih ladij na jedrski pogon na vseh mednarodnih trgovskih poteh. Prvo ameriško potniško ladjo na atomski pogon bodo splovili leta 1960.

VREME

Načrt za četrtrek: Menjačice se do predpoldneva. Najvišje temperature ponoči med 10 in 14, na Primorskem 19, najvišje dnevne med 20 in 25 stopinjami C. Na Primorskem se burja.

V naših trgovinah za šolske potrebščine pred pričetkom šole

Poziv Nkrumaha Franciji

Ankara, 3. septembra (Reuter). Ganski ministri predsednik Nkrumah je pozval Francijo, naj ne začneja jedrskih poskusov v Sahari. Opozoril je Francijo, da bi takšne poskuse vsa Afrika ostro obsodila. Obenem je Nkrumah pozdravil nedavni sporazum znanstvenikov Vzhoda in Zahoda na konferenci v Zenevi in odločitev ZDA in Velike Britanije, da bosta z 31. oktobrom prekinili jedrske poskuse.

Načrt nove ustave sprejet

Glavne značilnosti nove francoske ustave so v povečanju pristojnosti šefa države in zožitvi pooblastil, ki jih je imel doslej parlament

PARIZ, 3. sept. (Tanjug). Francoska vlada je danes sprejela določeno besedilo načrta nove ustave, ki bo predložena volivcem na referendumu 28. sept. Predsednik vlade general de Gaulle bo objavil jutri v govoru na mitingu v Parizu glavne smernice nove ustave in pete republike. Načrt ustave bo nato natisnjen v uradnem listu.

S tem bo po nepolnih dveh mesecih končano obsežno delo ustavnih reform, ki ga je začela de Gaullova vlada takoj po ustanovitvi, po burnih majskih dogodkih v Alžiriji. Glavne značilnosti nove ustave so v povečanju pravic in pristojnosti šefa države in zožitvi pooblastil, ki jih je imel doslej parlament. — Vlada je danes sprejela nasvet državnega sveta, da bo točen obseg bodočih pooblastil izvršnih organov določila nova skupščina.

Ce bo na referendumu sprejet načrt nove ustave — kar upajo vsi politični komentatorji — bodo izredne parlamentarne volitve razpisane že novembra, medtem ko bi bile v začetku prihodnjega leta že tudi volitve novega predsednika republike.

NASER ZAHTEVA TAKOJŠEN UMİK ANGLO-AMERIŠKIH ČET

Kairo, 3. sept. (AFP). Predsednik ZAR Naser je danes objavil, da Arabci zahtevajo, naj se ameriške in britanske čete takoj umaknejo iz Libanona in Jordanije in naj dobi Alžir neodvisnost. V svojem govoru na prvem sestanku federalnega izvršnega sveta Združenih arabskih republik in Jemena, je Naser izjavil, da zahodne velesile zavlačujejo z umikom svojih čet v upanju, da bi njihova prisotnost ustvarila pogoje za uničenje arabskega nacionalizma. Z istim namenom, je rekel Naser, zalagajo zahodne velesile Izrael z orožjem, toda sile, ki so zmagale jeseni 1956, bodo ponovno premagale vse poskuse, da bi Arabcem preprečili pot k njihovi združitvi, je dejal Naser.

Predsednik ZAR je prav tako v celoti podprl Kitajsko glede Formoze, pri čemer je ostro obsodil ZDA, da se vmešavajo v notranje zadeve držav Daljnega Vzhoda.

Jemenski premier princ El Bader je izjavil, da so Jemeni trdno pripravljeni na to, da je federacija ZAR prvi korak na poti osvoboditve arabskega juga in Adena. El Bader se je tudi zavzel za umik ameriških in britanskih čet iz Libanona.

Diplomatska kronika

Rabat — Jugoslovanski poslanik v Maroku Mustafa Vilotić je obiskal ministrskega predsednika Ahmeda Balafrēja in se z njim posvetoval o peči vprašanjih v mednarodnih odnosih.

BEograd, 3. sept. (Tanjug). Vrhovni poveljnik oboroženih sil FLRJ, maršal Jugoslavije Josip Broz Tito je danes ob 11.30 sprejel feldmaršala Montgomeryja in ga zadržal na kosilu. Po kosilu se je feldmaršal odpeljal z avtomobilom na letališče na Batajnici, odkoder je z letalom odpoval v Pariz. Ob odhodu iz Jugoslavije so feldmaršala Montgomeryja izkazali vse vojaške časti. Na sliki: Prihod feldmaršala Montgomeryja na letališče v Batajnici.

Obisk miru v Kairu

Generalni sekretar OZN se posvetojuje z vlado ZAR o tem, kako bi najlažje izvedli resolucijo OZN za rešitev krize na Srednjem vzhodu

KAIRO, 2. septembra. (Tanjug). Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld se je danes začel posvetoovati z vlado ZAR o tem, kako bi najlažje izvedli resolucijo Generalne skupščine OZN za rešitev krize na Srednjem vzhodu in umik tujih čet iz Libanona in Jordanije. Popoldne se je Hammarskjöld sestel z zunanjim ministrom Fazlajem. Razgovore bosta nadaljevala še noč, jutri pa se bo generalni sekretar OZN sestel s predsednikom Naserjem.

Pooblaščeniki krogi izjavljajo, da bodo v Kairu govorili predvsem o »praktičnih aranžmajih« za izvajanje resolucije. Glede na to, da je jordanska vlada že zavrnila prisotnost čet OZN v Jordaniji, tukaj ne izključujejo možnosti, da bi našli

kompromisno rešitev, in sicer tako, da bi imenovali enega ali pa več stalnih veleposlanikov OZN na Srednjem vzhodu. Isti krogi trdijo, da bodo vprašanje prisotnosti OZN na območju Srednjega vzhoda do podrobnosti proučili na razgovorih

med Hammarskjöldom in Naserjem.

Tukaj prevladuje prepričanje, da bo vlada ZAR vztrajala pri takojšnjem umiku tujih čet s Srednjega vzhoda. Kairo meni, da je prisotnost angloameriških čet osnovni razlog za krizo na Srednjem vzhodu in da je uresničitev vseh ostalih problemov na Srednjem vzhodu odvisna od umika tujih čet. Kairski tisk že nekaj dni piše v tem smislu, poudarjajoč hkrati, da bi lahko zavlačevanje umika tujih čet hudo zapletlo položaj.

Predstavniki OZN v Kairu ne zavračajo možnosti, da bi se na Hammarskjöldovih razgovorih v Kairu dotaknili tudi vprašanja agencije za gospodarski razvoj arabskega sveta. Isti krogi pa poudarjajo, da to ni tako nujen primer in da ga je mogoče reševati tudi drugače. Opazovalci v glavnem mestu ZAR opozarjajo tudi na topel sprejem, ki so ga v Kairu priredili generalnemu sekretarju OZN. Tisk ocenjuje njegov obisk kot obisk miru in poudarja, da bo imel Hammarskjöld vso podporo in pomoč vlade ZAR.

Peti kongres biokemikov bo v Moskvi

DUNAJ, 3. septembra (AP) — Mednarodna zveza biokemikov se je odločila, da bo peti Mednarodni kongres biokemije leta 1961 v Moskvi. Ameriški znanstveniki so predlagali, da bi bil VI. kongres biokemikov leta 1964 v ZDA, japonski pa da bi bil VII. kongres leta 1967 v Tokiu.

XVII. kolo v Portorožu

Minimum 12.5 točke

Portorož, 3. sept. (Od našega posebnega dopisnika). Pod tem geslom je bil prekinjen počitek po XVI. kolu in dan znak za začetek XVII. kola portoroškega turnirja. Zlasti so želeli počitka tisti, ki streljajo na kandidatsko tarčo. Včeraj in danes dopoldne so se gotovo temeljito pripravljali na današnjega nasprotnika. Pripravljeni sem, da si je najmanj po občutku privoščil Bobby, saj je obrednih turnirskih dnevi še posebej šest ur dnevno študira šah.

Trinajst igralcev se poteguje za šest mest. To se pravi, da bomo od danes dalje priče hudemu jurišu. Pred startom je prevladovalo mnenje, da bo 12 točk ali 60% že dovolj za vstop v največje tekmovalce za naslov svetovnega prvaka v šahu. Sedanji položaj na lestvici pa je tak, da bo taka zaloga najbrž premajhna in bo treba napraviti še pol točke več, da bi si kdor koli odprl vrata na kandidatski turnir. Tako vsaj kaže računica, ki postaja v teh zadnjih odločitvah dnevno bolj zgovorna.

Po njej bi morala četvorica Talj-Petrosjan-Olafsson in Gligorič biti že zanesljivo čez najhujše ovire, čeprav še vsakemu nekaj točk manjka in čeprav lahko vsakemu še kaj spodrsne do zadnjega kola. Toda vsi ostali — in teh je še vedno devet — krepko visijo in se bodo od partije do partije in od kola do kola veselili ali žalostili, kakor bo padel. Če trojico — dr. Filipa, Panna in Szaba — torej trojico udeležencev zadnjega kandidatskega turnirja, vsaj na papirju odpišemo, tedaj ostanejo na rešetah Averbach ali Bronstein ter Matanovič, Pachmann, Benko in Fisher. Kajpak bi mi vsi radi, da bi se tudi Matanovič vključil v končno vrsto in povečal jugoslovansko zastopstvo na dva moža. Toda od danes do konca mu bodo sedeli nasproti Benko, Fisher, Bronstein, Averbach in Larsen. Kdo bi si upal naprej trdit, da bo to in to partijo dobil, ostale pa igral neodločeno. Ali bo pet remijev? To je premalo. Nekaj bo treba še dobiti. Morda že danes?

Vsekakor je Matanovič v partiji XVII. kola proti Bengorju dobro zastavljen. To je reperi srečanja z dr. Filipom in Fusterjem, iz katerih pa v začetku ni izvelkel nobene prednosti. Zato se je tokrat na pobudo mednarodnega mojstra inž. Fudererja odločil že na vsežgodaj dati kmeta za hitrejši razvoj. Ko smo ob 19.30 uri zapustili turnirsko dvorano, je bila njegova pozicija vsekakor obetavna. Razvojna prednost je bila očitna, toda vprašati se je treba, ali bo to tudi zadostalo. Benko je namreč znan kot izredno živah igralec.

Tudi Gligorič dela v partiji proti Najkiru popravi izpit, ker je nekaj podobnega že igral proti Sanguinetiju v prvih kolic turnirja. Spet stoji pozicijsko odločno bolje in ujel je tudi že enega kmeta, kar njegove upe samo še povečuje. V ostalih pomembnejših partijah je dogajanje na šahovnicah odzaj še mirno. Do konca igralnega časa pa se bo gotovo še kje že raznel vihar.

F.B.

V II. polletju bo treba poprijeti

Iz razprave o industrijski proizvodnji celjskega okraja v prvem polletju

Celje, 3. sept. Svet za industrijo in obrt Okrajnega ljudskega odbora Celje je na današnji redni seji pregledal podatke o realizaciji okrajnega plana industrijske proizvodnje v prvem polletju letošnjega leta. Ugotovilo je, da je industrija v pogledu proizvodnje v glavnem izpolnila pričakovanja. Celotni plan je bil dosežen s 46,4% od skupne letne vrednosti. Svet je izrazil pričakovanje, da bo proti koncu leta, kot je že običaj, proizvodnja občutno narasla, tako da se z gotovostjo lahko pričakuje, da bo celjski okraj tudi letos v celoti izpolnil svojo gospodarsko obveznost v industrijski proizvodnji. Le-ta je po okrajnem planu za 9,5% višja od lanske. Po podatkih so bile pri realizaciji plana proizvod-

nje v prvem polletju najuspešnejše usnjarska, lesna in kemična industrija ter barvna metalurgija. Med tem ko ostale panoge sorazmerno ne zaostajajo. Izjeme so bile nekatere opekarnice, ki nimajo potrebnih naprav za sušenje opeke in so povsem odvisne od vremenskih prilik. Tudi proizvodnja termoelektrarne Soštanj je v primerjavi z lanskim letom občutno padla, kar pa je razumljivo, saj letošnja pomlad ni bilo pomanjkanja električne energije, ker je bil vodostaj naših rek ugoden in so hidrocentrale delale s polno zmogljivostjo. Soštanski termoelektrarni, ki je največje nadomestni obrat, letos torej ni bilo treba vskočiti, kar pa se je seveda odrazilo pri padcu njene proizvodnje.

Svet je tudi ugotovil, da so prvič po vojni na razpolago izredno velike zaloge premoga in tekstilnega blaga, predvsem zaradi težav z izvozom.

Pri podrobnih razčlenitvah realizacije izvoza in uvoza so se člani sveta v razpravi zadržali največ pri ugotavljanju težav, ki so nastale pri izvozu in uvozu izdelkov iz celjskega okraja na zunanji trg. Najbolj značilne so bile neredne dobave blaga iz vzhodnih držav ter težave pri izvozu v Zah. Evropo ter dežele Bližnjega in Srednjega vzhoda. Svet je obravnaval tudi težave pri proizvodnji nekaterih podjetij, saj je na primer tovarna perila Toper delala precej časa samo

z eno izmerno, zaradi pomanjkanja delovne sile.

Pred zaključkom se je svet za industrijo in obrt dovolil direktorjem nekaterih podjetij uporabo osebnih avtomobilov, ko je predhodno ugotovil, da podjetja, ki so prosila za dovoljenje, izpolnjujejo vse po uredbi potrebne pogoje. —tik

Obisk delegacije italijanske Socialistične mladine v Sloveniji

LJUBLJANA, 3. septembra. — Sestlanska delegacija organizacije Italijanske Socialistične mladine, ki je včeraj prispela na 12-dnevni obisk v našo državo, kot gost Ljudske mladine Jugoslavije, je dopoldne obiskala občinski ljudski odbor Ljubljana-Moste, sprejel pa jo je tudi starešina Zveze tabornikov Slovenije Sergej Vošnjak, popoldne pa si je ogledala Bled, tovarno upogojenega pohištva v Duplicu in Kamniško Bistrico. Sinoči je imela delegacija v Klubu ljudskih poslancev v Ljubljani razgovor s članom Centralnega komiteja LMS, ki ga je vodil predsednik Tone Kropešek.

Na svoji poti po Jugoslaviji bodo predstavniki italijanske Socialistične mladine obiskali tudi Zagreb, Zenico, Sarajevo, Beograd in še nekatera druga mesta, kjer se bodo podrobneje seznanili z našo družbeno in gospodarsko ureditvijo, dejavnostjo Ljudske mladine Jugoslavije.

Delegacija Socialistične mladine Italije na obisku v Jugoslaviji. — Na sliki: v razgovoru na ObLO Ljubljana-Moste, poleg so predsednik in tajnik ObLO ter delegat CK LMS

Načrt tarifnega sporazuma v kovinsko-predelovalni industriji

Beograd, 3. sept. (Tanjug). Združenje jugoslovanske kovinsko-predelovalne industrije je odposlalo danes vsem podjetjem v tej panogi načrt tarifnega sporazuma, ki ga naj vrnejo združenju s svojim mnenjem do srede meseca, ko bo podpisani sporazum med združenjem in centralnim odborom sindikata kovinskih delavcev.

Ta načrt tarifnega sporazuma skuša izenačiti nagajanje delovnih mest v kovinsko-predelovalni panogi z enakimi delovnimi mesti v drugih panogah industrije. V združenju poudarjajo, da so bili delavci v nekaterih kovinskih podjetjih nezadostno nagajani, ker so bila posamezna delovna mesta zaradi obrabljivosti strojev mnogo težja, kakor enaka v podjetjih drugih industrijskih panog in so bila zato slabše nagajavana.

Minimalne tarifne postavke za delovna mesta v kovinsko-predelovalni industriji so ugotovljene, da se je to šele začelo. Na tem odseku imajo le majhen del svoje mehanizacije, posebej ker je skoraj vsa njihova mehanizacija na avtocesti in bo šele konec leta na razpolago. Posebej čutilo potrebo po nakladalnih strojih. Sedaj so jih delno nadomestili z bagri, ki so prispeli z avtomobilske ceste. Letos bo dogotovljen odsek od Prevalj do Kopolja in od tukaj do Blagovice. Prav tako bo letos dogotovljen 2 km dolgi odsek Trojanje-Baba. Težave jim povzročajo plazovi in talna voda, kar zadržuje hitro napredovanje. Izkopati bodo morali nad 40.000 kub. metrov nenosilnih tal. Poleg omenjenih odsekov bodo skušali letos opraviti čimveč zemeljskih del. Čez zimo pa bodo zgradili mostova v Podsmrečju in v Blagovici.

delovalni industriji so odvisne od splošnega gospodarskega pomena podjetja, ki se ugotavlja na podlagi brutoprodukta, številka zaposlenih in sredstev, ki jih je skupnost vložila v podjetje. Načrt sporazuma vsebuje seznam 73 ključnih delovnih mest. Podjetja bodo sama na podlagi tega seznama ob uporabi analitične ocene delovnih mest določila tarifne postavke za posamezna delovna mesta. Konkretna tarifna postavka za posamezne delavce bodo določili na podlagi ocene osebnosti in delovnega staža posameznikov.

Načrt tarifnega sporazuma v kovinsko-predelovalni industriji se prav tako bavi s splošnimi načeli plačevanja po učinku (norme, premije in sistem izplačevanja čistega dohodka nad tarifno postavko in dela po učinku (»presežek sklada plač«).

S seje ljudskega odbora v Trbovljah

TRBOVLJE, 3. septembra. — Danes je bila seja občinskega ljudskega odbora, ki ji je prisostvoval tudi predsednik Ljudske skupščine IRS Miha Marinko. Na dnevnem redu je bilo razpravljanje in sklepanje o doseženih dohodkih in izvršenih izdatkih občinskega proračuna o prošnjah gospodarskih organizacij za investicijska posojila in raznih drugih zadevah. Poleg odbornikov je sodeloval v razpravi tudi tovariš Miha Marinko, ki je med drugim poudaril dolžnost ljudskega odbora, da stori vse za preskrbo prebivalstva s kmetijskimi pridelki, zlasti z ozimnico.

VČERAJ IN DANES

»Dolina miru« v Parizu
Pariz, 3. sept. (Tanjug). Film »Dolina miru« je prišel danes na spored pariških kinematografov.

V enem izmed največjih dvoraz Pariza, v kinematografu »Matignan« na Elizejskih poljanah predvajajo film »Dolina miru« (izdelal »Triglav«-filma iz Ljubljane) v originalni slovenski verziji.

Odkupne cene za čebulo

BEOGRAD, 3. septembra (Tanjug). Zastopniki Zveze trgovskih zbornic, Zveze kmetijskogospodarskih zbornic, Kmetijske in industrijske zbornice, Zvezne zunanjetrgovinske zbornice in Glavne zadržne zveze Jugoslavije so se dogovorili, da bo najvišja cena, po kateri bodo gospodarske organizacije kupovale čebulo od kmetijskih, drugi, poslovnih zvez in kmetijskoproduktivnih organizacij 35 dinarjev za kilogram.

ENCIKLOPEDIJA JUGOSLAVIJE

Zagreb, 3. sept. (Tanjug). V založbi Leksikografskega zavoda FNA je izšel iz tiska III. zvezek Enciklopedije Jugoslavije. Ko bo izdana v celoti, bo ta pomembna publikacija podala izčrpen opis sedanega in zgodovinskega razvoja narodov Jugoslavije, njihovih zvez z drugimi narodi in najpomembnejše podatke o razvoju in pridobitvi na vseh področjih družbenega, gospodarskega in kulturnega življenja.

Tretji zvezek, ki je izšel v trideset tisoč izvodih, vsebuje pojme od besede »Diplomacija« do »Hilja Djuro«. Pri izdelavi tega zvezka je sodelovalo okoli 500 uglednih strokovnjakov in javnih delavcev s članki, študijami in informacijami. Poleg drugega so v III. zvezku objavljeni večji članki o jugoslovanskih mestih, o gospodarski, politični in kulturni zgodovini Dubrovnika in dubrovniske republike, o glagolici, o umetniških freskah in grafičinskih kulturnih spomenikih v naši državi, kakor

Proučevanje srčnih bolezni

Split, 3. sept. (Tanjug). Srčne bolezni ter vpliv oljnatih in masnih hrane na delovanje srca bo predmet pазiljivega proučevanja v okrajih Makarske in Osijeka. To obsežno zdravstveno akcijo, v kateri bodo pregledali več tisoč ljudi, organizira te Svetovna zdravstvena organizacija in Centralni higienski zavod Jugoslavije. V proučevanju bo sodelovalo več znanih tujih in jugoslovanskih zdravnikov — specialistov za srčne bolezni in fiziološko higieno.

Za proučevanje zdravstvenih razmer in načina prehrane v Dalmaciji in Slavoniji se bodo znanstveniki posluževali najmodernejših medicinskih aparatov in instrumentov, ki prihajajo iz Makarske, kjer bo tudi središče te pomembne zdravstvene akcije.

tudi o kulturnih in političnih zvezah jugoslovanskih narodov z grškimi, francoskimi in angleškimi narodom. Pomembni so tudi opis napada na središče jugoslovanske narodnoosvobodilne borbe v Drvarju, opis o udeležbi Hercegovine v narodnoosvobodilni borbi ter večje število drugih člankov o zgodovinskih dogodkih in nedavnih preteklostih. Nekateri članki so posvečeni razvoju filozofske misli in znanosti pri naših narodih, razvoju filologije, diplomatije, geografije, državljansko-pravnih odnosov in drugih znanstvenih področjih.

Med likovnimi prilogami so v III. zvezku najbolj zanimive barvne reprodukcije domačih fresk, nekaterih najpomembnejših del slikarjev Petra Dobrovića in Krste Hegedušića, kakor tudi večje število prilog v bakrotisku.

Četrty zvezek enciklopedije Jugoslavije, za katerega je pripravljalo gradivo bo izšel v prvi polovici prihodnjega leta.

Zadnje priprave za zagrebški sejem

Zagreb, 3. sept. (Tanjug). — Razstavljalci in izdelki, ki bodo predstavljali svoje države na mednarodnem jesenskem sejmu v Zagrebu, so po večini že prispeli. Čeprav bodo sejem odprli uradno šele v soboto, je že danes zbirališče 28 narodov, v katerem se slišijo skoraj vsi evropski in mnogi drugi jeziki, kjer je vse usmerjeno na to, da bi skorajšnjim obiskovalcem in

poslovnim ljudem na sejmu izčrpnije pokazali stopnjo in možnosti vsake izmed teh držav. Kar je vsem v tem mnogonarodnem zbirališču skupnega, so intenzivne zadnje priprave, želja, da bi pritegnili zanimanje poslovnih ljudi iz 50 držav z vseh delov sveta, katerih obisk pričakujejo.

Tuji razstavljalci urejajo svoje razstave v 9 lastnih nacionalnih paviljonih, med katerimi je letos privrkat tudi avstrijski. Razen tega imajo tuji razstavljalci na razpolago še tri paviljone, v katerih bodo razstavljeni izdelki 18 drugih držav. Jugoslovanski izdelki bodo zavzeli približno dve tretjini skupnega razstavnega prostora na sejmu in bodo razen v paviljonih, ki so bili že prej zgrajeni, razstavljeni tudi v novih paviljonih podjetij »Rade Končar« in »Jugovinila«. Ostali štirje novi paviljoni bodo služili razstavi »Družina in gospodinjstvo 1958«, ki jo prirejajo v okviru sejma.

Paviljoni z jugoslovanskimi izdelki bodo nudili na tem

sejmu nekoliko izpremenjeno sliko v primerjavi s prejšnjimi sejmi. Da bi dobili popolnejši in sistematični pregled izdelkov in možnosti posameznih skupin proizvodov v njihovem okviru, so začeli letos urejati skupino sorodnih izdelkov. Ena izmed takih skupin 37 proizvodov motornih vozil ureja celo posebno razstavo, da bi obiskovalcem omogočil pregled izdelkov, ki se ponujajo na trgu.

Po končnih podatkih bo na tem velesejmu, ki bo trajal od 6. do 21. septembra sodelovalo okoli 4500 razstavljalcev iz 27 tujih držav in približno 1000 razstavljalcev iz naše države. Kolektivne razstave svojih izdelkov prirejajo Avstrija, Francija, Češkoslovaška, Nizozemska, Velika Britanija, Italija, Švica, ZDA, Rumunija, ZAR, Grčija, ZSSR, Vzhodna Nemčija, Izrael, Madžarska, Indija, Zahodna Nemčija, Španija, Irak in Poljska, medtem ko bodo posamezno razstavljalci podjetja iz Kanade, Belgije, Švedske, Danske, Japonske, Islandije in Brazilije.

STE SE ŽE PRIJAVILI ZA TOVARIŠKO SREČANJE STAJERSKIH BORCEV IN AKTIVISTOV?

Pripravljalni odbor za »Tovariško srečanje stajerskih borcev in aktivistov« vabi vse borce »Slandrove brigade« in drugih enot predhodno, iz katerih je bila brigada sestavljena ter vse aktiviste na zbor, ki bo v nedeljo, 7. septembra v Lokah pri Mozirju v Zgornji Savinjski dolini.

Ob 9. uri dopoldne bo zbor borcev in aktivistov, ob 10. uri pa slavnostno zborovanje — proslava 15. obletnice formiranja VI. slovenske narodnoosvobodilne udarne brigade »Slavka Slandra«.

Po proslavi bo zabava s kulturnim programom, pri katerem sodelujejo trije zbori godbenikov.

Ker zaradi kratkega roka nismo mogli poslati vabil vsem borcem in aktivistom, jih prosimo, da smatraz naše pozive po časopisu in radio Ljubljani kot vabilo na udeležbo!

OBČINSKI ODBORI ZVEZE BORCEV!

Organizirajte skupinski prihod borcev na zbor v Mozirje! Prijavite čimprej število udeležencev — borcev in aktivistov — prapravljalnemu odboru Mozirje, telefon 3a. Za prevoz s kamionom se obrnite na Tajništvo notranjih zadev!

Udeležencem, ki bodo potovali z vlakom, sporočamo, da bodo s končne postaje — SMARTNO OB PAKI — vozili avtobusi v neposredno bližino prireditvenega prostora.

Naj ne bo »Slandrova« in borca ostalih stajerskih enot aktivisti, ki se ne bi udeležili TOVARIŠKEGA SREČANJA v nedeljo, 7. septembra, v lepi Savinjski dolini!

Informacije daje — prijave — prejema: Pripravljalni odbor za TOVARIŠKO SREČANJE STAJERSKIH BORCEV IN AKTIVISTOV ob 15. obletnici VI. SNOUB »SLAVKA SLANDRA« Mozirje, telefon 3a

mnogi potniki, ki se peljejo prek Trojan proti Celju, z zadovoljstvom ugotavljajo, da so tokrat pričeli obsežnejše urejati to izredno važno cestno žilo. Gradbeni dela opravljajo podjetje Slovenija-cesta. Na direkiji so nam povedali, da je to šele začetek. Na tem odseku imajo le majhen del svoje mehanizacije, posebej ker je skoraj vsa njihova mehanizacija na avtocesti in bo šele konec leta na razpolago. Posebej čutilo potrebo po nakladalnih strojih. Sedaj so jih delno nadomestili z bagri, ki so prispeli z avtomobilske ceste. Letos bo dogotovljen odsek od Prevalj do Kopolja in od tukaj do Blagovice. Prav tako bo letos dogotovljen 2 km dolgi odsek Trojanje-Baba. Težave jim povzročajo plazovi in talna voda, kar zadržuje hitro napredovanje. Izkopati bodo morali nad 40.000 kub. metrov nenosilnih tal. Poleg omenjenih odsekov bodo skušali letos opraviti čimveč zemeljskih del. Čez zimo pa bodo zgradili mostova v Podsmrečju in v Blagovici.

Vpliv plafoniranih cen na proizvodnjo

Plafonirane cene niso isto kot natančno določene cene. S plafoniranimi cenami se določa samo gornja meja, katere preseganje ne sme presesti pri prodaji proizvodov. Plafonirane cene so torej določene meje, se vedno svobodne cene, le s to razliko, da jim je določena zgornja meja. Tako opredelitev pa je v naših razmerah bolj ali manj samo teoretična. Praktično cene vseh tistih proizvodov, ki imajo plafonirane cene, dosega to zgornjo mejo in je v končni posledici predpisovanje cen. Zato pa ima tako plafoniranje cen tudi bolj ali manj prav takšne posledice kot neposredno določanje cen. Določanje cen pa smo se v perspektivi v našem sistemu odrekli, ker nam ne prinaša želenih rezultatov, poleg tega pa vodi hkrati do novih anomalij in nesorazmerij, proti katerim se prav v novem sistemu borimo, da bi jih počasi odpravili.

Tu pa stojimo pred drugim problemom, ki ga pomenijo razmere na našem trgu. Ali naj sprejemamo popolnoma svobodno formiranje cen? Že dosedanja praksa je pokazala, da bi to vodilo do še večjih težav

na našem trgu, ki bi se takoj negativno pokazale tako pri potrošnikih kot pri proizvajalcih. Prav pri tistih osnovnih proizvodih, ki so posebnega pomena za našo proizvodnjo, kar velja zlasti za surovine in polfabrikate, smo obdržali plafoniranje cen, kar naj omogoči določeno stabilnost na trgu in zlasti zagotovi trdnost pogoje za poslovanje predelovalni industriji. V sedanjih razmerah je s tega stališča določeno plafoniranje cen umestno in nujno potrebno. Nastaja pa novo vprašanje, kako priti iz takega položaja, ko smo prisiljeni v nekaj, kar vemo, da ne ustreza v celoti takemu sistemu formiranja in delitve dohodka, kot ga imamo sedaj, kar pa je nujno glede na zdajšnje razmere na našem trgu. Ali daje tak položaj upanje, da se bo v njem počasi našla rešitev, ali pa bomo morali tak sistem obdržati trajno, če se razmere ne spremenijo. In naposled, ali ni v takem odločitvi cen že sama po sebi vsebovana nujnost, da se take razmere na trgu še nadalje ohranjajo.

Vzemimo za primer cene lesa. (Odrejene in plafonirane cene jemljemo za enake.) Ker

je določenega lesa premalo na našem trgu, zlasti smrekovega, smo mu določili cene, ker je povpraševanje večje kot ponudba in bi tako cene preveč narasle. S tem naj bi zaščitili potrošnika in predelovalno industrijo. To smo v določeni meri dosegli, seveda tudi z drugimi vzporednimi ukrepi. Toda razen tega smo s tem prisilili v položaj, da je ravno tisti les, ki je najbolj iskan, najcenejši, celo nesorazmerno cenejši kot slabši les, tako da sta bili lani n. pr. breza in topol dražja kot smreka. (Smreka 22 tisoč din, bor 44.000 din, jelša 28—30.000 din, topol 25—28.000 dinarjev, vrba 24—25.000 din, javor 34.000 din, lipa 32.000 dinarjev.) Najnižja cena pa vpliva seveda na povečani obseg potrošnje. S tem smo ustvarili dodatne pogoje, ki vplivajo na to, da se večja potrošnja, da je treba cene odrediti. Poleg tega pa smo s tem povzročili, da se akumulacija iz ene gospodarske panoge prelija v drugo.

Les se na pr. med drugim uporablja zlasti v investicijah. V investicijah bi moral biti les tista postavka, ki bi bila ustrezna ekonomski ceni. Kolikor se v takih pogojih cene investicijam formirajo eko-

nomsko ustrezno, si razliko med nižjimi in stvarnimi cenami lesa prisvajajo drugi, namesto da bi šla ta razlika v korist gozda. In naposled, prav tako stanje pospešuje nestabilnost na trgu, ker omogoča najrazličnejše prekupčevanje. Zlasti iz republike, ki jim primanjkuje lesa, prihajajo na naš lesni trg različni nakupovalci in prekupčevalci, ki so pripravljeni plačati ekonomsko ceno za les. Postavlja se vprašanje, od kod jim prihaja denar. Razumljivo, da tudi iz investicij, ki tako ceno prenesejo. In razumljivo je tudi to, da se ob tem razvija bohotno zasebna prekupčevalska trgovina, ki sama skoraj nič ne tvega, prisvajajo pa si velikianske razlike v cenah.

Od ustreznih cen lesa je nadalje odvisna ureditev žagarskih kapacitet, izkoriščanje nižinskih gozdov s strani kmetijskih posestev, ureditev ustreznih prevozov lesa itd.

Vzemimo nadalje primer iz železarstva. Cene jekla in drugih proizvodov višje predelave so plafonirane. Proste pa so cene manj kvalitetnih navadnih železnih izdelkov. Na teh lahko podjetje več zasluži kot pa s kvalitetnimi proizvodi. Ali se bo podjetje v takem položaju

usmerjalo v kvaliteto, od katere je v prihodnosti vsekakor v prvi vrsti odvisen obstoj podjetja? Ekonomsko gotovo ni zainteresirano, da se usmerja v kvaliteto. In če se na pr. šarža pokvari, podjetje zato ni na izgubi, lahko pri tem celo mnogo več zasluži. Tak položaj pomeni ne samo, da smo za zdaj narodnogospodarsko na izgubi, ampak da si celo perspektivno poslabšujemo položaj.

Razen tega moramo računati tudi na sledeče dejstvo. Če posamezna proizvodnja, ki ima plafonirano ceno, za podjetje ni rentabilna, skupnost pa je na takaj proizvodji zainteresirana, bo podjetje kaj lahko doseglo ali povznanje plafona, ali pa si bo priborilo kakke druge olajšave v družbenih dajatvah, tako da bo taka proizvodnja postala zopet rentabilna. V enem primeru plafonirana cena ni zagotovilo, da se ne bi zvišala, čeprav po odobritvi državnega organa, v drugem primeru pa posredno skunost poravnava višjo dejansko ceno. Podjetje pa v takem primeru ni za to, da bi samo iskalo sredstva in načine, da bi ceno znižalo, oziroma da bi znižalo stroške proizvodnje. Še več, tako podjetje je v položaju, da si lahko privoščijo najrazličnejše stranske obrate in razno nerentabilno dejavnost, ki jo obesi na temeljno proizvodnjo, katero bo skupnost podprla. Prav tu je eden vzrokov, da podjetja ni-

majo pogosto jasnih in zanesljivih kalkulacij, ali pa da kalkulacije celo namenoma zamegljujejo.

Ze samo iz tega sledi, da rešitev ne prihaja po plafoniranih cenah, ker so posledice takega odredjanja cen pogosto bolj negativne kot posledice, ki izvirajo iz prostih cen. In poleg tega indeks kažejo, da so se plafonirane cene od leta 1953 naprej bolj zvišale kot svobodne cene. Če je sicer odredjanje cen v zdajšnjem položaju nujnost, je treba imeti hkrati pred očmi, da iz tega sama po sebi še ne sledi izhod. Z odredjanjem cen nekatere negativne posledice rešujemo, druge pa ustvarjamo. Rešitev je torej samo v tem, da vplivamo na odstranjevanje vzrokov, ki vodijo do takega stanja na trgu, in do takih razmer med cenami.

V temelju vsebuje rešitev naš sedanji sistem delitve dohodka. Ta namreč računa z rentabilnejšo proizvodnjo in temelji na ekonomskem računu posamezne gospodarske organizacije. Ta sistem objektivno pritiska na gospodarske organizacije in jih seveda hkrati tudi stimulira, da si prizadevajo za boljše in racionalnejše gospodarjenje. Proizvodnja, ki ni rentabilna, ne more obstati. Od družbene skupnosti pa je odvisno, koliko je pripravljena posamezno proizvodnjo podprti. Vsako podjetje naleti

na cene proizvodov, ki jih samo naprej predeluje. Rentabilnost določene proizvodnje se ustavi ob določenih cenah. Če družbena skupnost ne bo pripravljena podpreti določene proizvodnje čez določeno mejo, ki jo pomenijo cene, bo to hkrati ekonomsko odredjanje določenih cen, ali pa bo moralo podjetje likvidirati. S tem pa bo tudi tako podjetje prisiljeno, da bo bolj kot doslej mislilo na to, kako bi zmanjšalo svoje stroške proizvodnje. Tako se bo tudi ekonomsko opravičljiva po cenah ustrežnejša distribucija t. zv. deficitarnega blaga. Določena blaga je toliko, kolikor ga proizvedemo ali uvozimo. Z določitvijo cen ga zato ni nič več. Ostane samo se distribucija razpoložljivega blaga. Odredjanje cen je nujno vezano na administrativno distribucijo, kolikor to ni že samo po sebi. Tu gre torej za to, ali se odločimo za administrativno ali ekonomsko distribucijo. Skupnost ima na podlagi sedanje sistema delitve v rokah sredstva, da ekonomsko vrši distribucijo, kakor tudi da vpliva na ekonomsko formiranje cen. Jasno je, da more biti ta proces samo postopen, ker bi sicer privedli mnoga podjetja pred vprašanje nadaljnjega obstoja. Tu vprašanje pa bo seveda treba rešiti, in sicer tako, da podjacija postopno prisilimo v ekonomsko rentabilno poslovanje.

Oh robu dogotikov

»Teoretika«

Te dni je izšla prva številka »teoretičnega in informativnega lista« komunističnih in delavskih partij »Vprašanja mira in socializma«. List je zanimiv, odzvojen, njegovo rojstvo je zanimivo, ker tako hudo spominja na neslavni list izpred nekaj let »Za trdni mir in narodno demokracijo«, ki je umrl skupaj z gonjo proti Jugoslaviji od leta 1948 do 1954. Pokojni list je izhajal v znanih gonjah proti Jugoslaviji in je bila gonja tudi njegov glavni namen. Ali pomeni rojstvo novega lista pod podobnim imenom obnovo stare politike? Po vseh dosedanjih znakih sodeč, bi se odgovor glasil »da«.

List »Vprašanja mira itd.« je zanimiv tudi zato, ker razpravlja v uvodniku Antonina Novotnega o vojni in o tem, katere vojne so upravičene, katere pa ne, ter načinja tezo, da bi se celo atomska vojna končala z zmago socialističnih držav in bi le dokončno izbrisala kapitalizem! Tako o upravičenosti miru v prvi številki glasila vzhodnih komunističnih partij.

Ostali prostor je bolj ali manj namenjen člankom proti Jugoslaviji (tudi članek Novotnega ima »obvezno ost« proti FLR), če ne naravnost, pa posredno v argumentih proti »sedobnemu revizionizmu«. Članke so napisali »znani teoretiki«, ki jih pozna le malo ljudi, kot so Li Fu Čun, Gležman in Ukrajinec. Članek v glavnem polemizira, da s programom ZKJ in dokazujejo kako nevarna je teorija o odmiranju države v prehodnem obdobju iz kapitalizma v socializem. Tu bi lahko človek zlobno pripomnil, kakšno je to »prehodno obdobje«, ki ga imajo v mislih: po njihovih trditvah so vsi že zdavnaj v socializmu, Sovjetska zveza pa je menda celo pustila za seboj socializem in gradi že komunizem! Sicer pa se z njihovo polemiko ne bode polemiziralo, ker je mnogo preveč puhla...

Ko pa človek bere vso to množico prispevkov o borbi proti revizionizmu in o obveznem utrjevanju socialističnega lagerja, ki ga skušajo »revizionisti« podreti, se mu vsili misel, da jim mora biti borba proti »revizionizmu« hudo potrebna in da so teoretične ideje programa ZKJ, ki temeljijo na marksizmu (katerega si pa oni krojijo po potrebi), verjetno precej priljubljene prav v tistih državah, kjer se najbolj borijo proti »revizionizmu«. Drugače povedano, nemara je pri njih precej ljudi, ki bi si želeli določene spremembe. Pojavi, ki jih je bilo v vseh teh državah dovolj v žal, kratkem obdobju demokratizacije, bi to potrjevali.

Veljalo pa bo, da takšno glasilo, še bolj pa takšni članki izpod peres takšnih teoretikov niso sredstvo za socialistično razpravo. Z nekom, ki si lasti papirsko nezmožnost, se ne more razpravljati...

Toliko o listu in njegovih sodelavcih. Prispevki so puhli, prav tako njihove teorije, vse skupaj pa niti ni zanimivo, kolikor seveda ne pomeni napovedi za novo obdobje.

Vsekakor pa je res, da so naši prijatelji v Albaniji bolj kratkoročni in primitivni svedci. Albanske voditelje bi skoraj lahko imenovali avantgarda boja proti revizionizmu, ker izrečejo to, kar skušajo drugi zaviti v oblak krivih teorij, oboji pa imajo enake misli. Samo citat z nedavnega govora člana politbiroja CK KP Albanije Hisnija Kapa: »Za prijatelja, kakršen je Sovjetska zveza, se je borilo in prelivalo kri tudi južno in miroljubno jugoslovansko ljudstvo. Toda danes nimamo možnosti, da bi delovali za to prijateljstvo, da bi povedalo to, kar čuti do SZ, ker ga je Titova faksišna banda in njen politični režim, zaklete sovražne marširne in leninistične, službi imperijalizma za dolarje, ki jih dobivajo, oropala te možnosti.« Takšnim besedam je treba priznati vsaj neke elementarne »sočarljivosti«!

Anglo-egiptovska pogajanja

Rim, 3. sept. (AFP) — V Rimu so se sodeljevala anglo-egiptovska finančna pogajanja za deblokiranje denarja v Veliki Britaniji, odnosno v Egiptu, po svedskih dogodkih novembra 1956. Britansko delegacijo na teh pogajanjih vodi Dennis Ricketts, egiptovsko pa guverner egiptovske Narodne banke El Amari.

AKCIJE FLN V FRANCJI

Napadi in sabotaze

Alžirski komandosi so zažgali skladišče nafte in bencina in napadli več policijskih patrulj

PARIZ, 3. septembra. (Tanjug). Alžirski komandosi so nočjo zažgali skladišče nafte in bencina v velikem industrijskem središču Alesu v jugovzhodni Franciji. Uradno so povedali, da je bila materialna škoda velika, da pa ni bilo smrtnih žrtev.

V Parizu, kjer je včeraj začela veljati policijska ura za vse Alžire, so komandosi nočjo napadli več policijskih patrulj. Hkrati so sporočili, da so v okviru ukrepov za »nadzorstvo nad dejavnostjo pristašev osvobodilnega gibanja prepeljali 14 tisoč Alžircev, ki živijo v Franciji, v policijske zapore in športne stadione, ki so jih spremlili v zbirna taborišča. Vse te ljudi nameravajo zaslišati. Več kot 350 pripeljanih ljudi so tako aretirali, sedem pa so jih poslali v koncentracijska taborišča. V spopadih, ki so spremljali velike racije, je padlo sedem Alžircev, ranjenih pa jih je bilo 17.

Današnji tisk tudi poroča, da so sinoči policaji ubili dva italijanska delavca, za katere se

jim je zdelo, da sta »sumljiva«. Italijansko veleposlaništvo je zahtevalo v zvezi s tem pojasnila, maroško veleposlaništvo pa je odločno protestiralo proti policijski uri, po kateri so poleg Alžircev prižadeti tudi maroški državljani v Franciji.

Več kot 250 tisoč Alžircev se mora po posebnem odloku policije držati policijske ure, ki velja med deveto uro zvečer in peto uro jutraj. Pričakujejo, da bodo enako ukrepale tudi policijske oblasti v ostalih krajih Francije, kjer živi še približno 150 tisoč Alžircev.

Ukrep je posledica velikega števila sabotažnih dejanj, ki so jih komandosi FLN izvedli v zadnjih desetih dneh po vsej Franciji. Po ocenah tiska je med drugim zgorelo več kot 20 milijonov litrov bencina, nafte, in mazuta. V oboroženih spopadih je padlo deset vojakov in policajev ter trije Alžirci. Včeraj je v središču Pariza skupina Alžircev napadla pet padalcev. Od teh je bil eden ubit, Alžirci pa so uspešno pobegnili kljub hudemu obstreljevanju. Policija bo izdajala posebne dovolilnice za svobodno gibanje med policijsko uro nekaterim Alžircem.

Ameriški industrialec gosi 32

Moskva 3. sept. (TASS). Sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko je danes sprejel v Moskvi ameriškega industrialca in finančnika Cyrisa Eatona in se z njim razgovarjal. Cyris Eaton je v Sovjetski zvezi gost kmetijskega ministrstva. Izkazal so mu veliko pozornost. Dne 1. septembra ga je sprejel tudi predsednik sovjetske vlade Nikita Hruščov in ga pozdravil kot borca za vzpostavitve in razvijanje prijateljstva med narodi ZSSR in ZDA ter za ohranitev in okrepitev miru na svetu.

TELEGRAMI

TOKIO — Japonski premier Kiši je sprejel ministra za industrijo ZAR Sidkija, ki je na obisku na Japonskem. Iz obsevnih krogov se je izvedelo, da se je Sidki razgovarjal z japonskim premierzem o možnosti sklenitve sporazuma o trgovinski izmenjavi blaga med Japonsko in ZAR ter o posojilu, ki naj bi ga Japonska dala ZAR. Kiši je obljubil pomoč, hkrati pa je izrazil željo, da bi čimprej obiskal ZAR, predsednik Naser pa Japonsko.

KAIRO — Prvič po britansko-francoskem napadu na Egipt v oktobru 1956, je v torek zvečer na kairskem letališču pristalo letalo francoske letalske družbe. Z letalom se je pripeljal 50 potnikov, med njimi tudi komercialni direktor »Air France«, ki bo egiptovskemu oblastem predstavil novega direktorja predstavništva letalske družbe v Kairu.

LONDON — Britansko ministrstvo za oborožitev sporoča, da je bila na srednjem Pacifiku uspešno preiskšana britanska jedrska bomba. To je bil drugi poskus v zadnji seriji, ki jo hočejo Britanci čimprej dokončati.

BUENOS AIRES — V Argentini se je začela stavka delavcev mesne predelovalne industrije, ker je kartel te industrije sklenil septembra zapreti obrate, češ da ima gospodarsko izgubo.

TEGUCIGALPA — Hondurška vlada je protestirala pri organizatorjih Svetovne razstave v Bruslju, ker je na zemljevidu na razstavi označen del hondurškega ozemlja kot lasti Nikaragve.

SAJGON — Ameriški minister za vojsko Brucker je prišel na dvodnevni obisk v Južni Vietnam, od koder bo odpoval v Indijo.

DJAKARTA — Uradno sporočajo, da se je na severnem Celebesu vdal tri tisoč upornikov. Med boji v zadnjih dneh pa je padlo 22 upornikov.

WASHINGTON — Zunanji minister Dulles se je v torek udeležil konference načelnikov vojaških štabov, ki so razpravljali o položaju v Permoški ožini.

Pomanjkanje hrane

List »Times of India« poziva na realnejšo prehranbeno politiko

NEW DELHI 3. septembra. (Tanjug). Na zasedanju spodnjega doma indijskega parlamenta je danes opozicija ponovno zahtevala, da bi proučili prehranbeni položaj v državi, zlasti pa v državi Utar Pradeš, kjer je pomanjkanje hrane postalo že prava »nacionalna kriza«.

Minister za prehrano in kmetijstvo v osrednji vladi Džajn se je temu predlogu uprl, ker imajo po njegovem mnenju države indijske unije same pravico kupovati in prodajati hrano na področju Indije in zato za težave v prehrani prebivalstva odgovarjajo predvsem krajevne vlade. Temu stališču se je pridružil tudi predsednik spodnjega doma, ki je tudi zavrnil zahtevo opozicije.

Takoj nato pa so skoraj vsi člani opozicije, torej socialisti, komunisti, neodvisni in še nekateri demonstrativno zapustili dvorano, da bi s tem podprli svojo zahtevo, naj minister za prehrano odstopi.

Problem prehrane prebivalstva je sedaj vsekakor najtežji notranji problem Indije in se o njem mnogo govori in tudi piše. Listi so polni vesti in uvodnikov o pomanjkanju hrane in večina njih kritizira vladno politiko. Listi objavljajo tudi podatke o naglem naraščanju cen osnovnih prehranskih predmetov, pa tudi o vedno večjem pomanjkanju osnovne hrane v marsikaterem delu Indije.

Država Utar Pradeš je največja indijska država, saj ima več kot 60 milijonov prebivalcev. Zaradi takega hudega pomanjkanja hrane je prišlo sedaj do že zelo resnih demonstracij in izgrediv. Utar Pradeš je tudi država, v kateri so razne politične stranke in skupine strank začele s široko protivladno dejavnostjo, ker skušajo krizo izkoristiti za

Jodišče za človeške pravice

Bruxelles, 3. sept. (Reuters). V Svetu evropske skupščine, kjer so predstavniki petnajstih držav, sta se danes islandski in avstrijski predstavniki, izjavila za ustanovitev evropskega sodišča za človeške pravice. Do sedaj se je za ustanovitev tega sodišča izjavilo osem držav, kar je najmanjše potrebno število za ustanovitev omenjenega sodišča.

Razprava o tehničnem sodelovanju

Budimpešta, 3. sept. (Tanjug). V Budimpešti se je začelo zasedanje Odbora mednarodne organizacije za sodelovanje med železnicami. Na zasedanju sodelujejo predstavniki Sovjetske zveze, Češkoslovaške, Bolgarije, LR Kitajske, Madžarske, Poljske in Jugoslavije. Na dnevnem redu je vprašanje, kako bi izdelali enoten sistem telekomunikacij in varnostnih naprav na železnicah.

Napadi na črnce v Londonu

Britanski tisk in javnost ostro obsojata rasne nered — Neugoden odmev v britanskih čezmorskih posestvih

LONDON, 3. septembra. (Tanjug). Britanski notranji minister Butler se je danes razgovarjal s komisarjem londonske policije o uličnih neredih in napadih na črnce, ki se že nekaj dni zaporedoma ponavljajo v Londonu. Večji neredi in pretepi s črnimi so bili nedavno v Nottinghamu.

Britanska policija je doslej aretirala nad dve sto ljudi ter izvedla razne ukrepe, da bi

preprečila rasne spopade v Londonu in drugih mestih, kjer živi in dela okrog dve sto tisoč ljudi iz zahodnoindijskih otokov, Jamaice in britanskih kolonij v Zahodni Afriki. Neredi povzročajo mlajši brezposelnj iz Londona. Britanski tisk in javnost sta najostreje obsodila rasne incidente. Časopisi že nekaj dni pišejo o teh neredih in izražajo zaskrbljenost, da bi se iz teh neredov izrodili resni socialni problemi, kakršne so poznali v nedavnih preteklostih. »Scotsman« zahteva, naj britanske oblasti naj-

strožje ukrepajo, da bi londonske ulice in ulice drugih mest postale zopet varne za ljudi vseh barv. Isto zahteva tudi laburistični »Daily Herald«.

Kakor poročajo časopisi, so londonski rasni spopadi povzročili tudi neugoden odmev v britanskih čezmorskih posestvih in v državah britanske skupnosti narodov. Londonski »Times« piše danes v uvodniku, da »vztrajne kampanje fašističnih elementov ne bi smeli prezreti«. Sinoči so bili namreč ponovno neredi v londonski četrti Notting-hill Gate, kjer je po neredih policija naredila preiskavo in iskala orožje. Sporočajo, da je bilo aretiranih okrog 62 ljudi, približno enako število belcev in črncev.

ČEŠKOSLOVASKÉ TEZAVE

Nepožeto žito na poljih

Mnoge obdelovalne zadruge še niso izročile državi obvezno količino žita — Borba za višji prirastek prebivalstva — Kritika mladinskih organizacij

PRAGA, 3. septembra. (Tanjug). — Praški tisk danes ponovno obravnava nezadovoljive rezultate letošnje žetve in obveznega odkupa kmetijskih pridelkov. »Rude Pravda« navaja, da velike količine pšenice še vedno niso poželi, drugod pa še vedno leže neomlačeni snopi. Pri obveznem odkupu pa je bil po naj-novejših podatkih ministra kmetijskega ministrstva načrt odkupa izveden samo v štirih pokrajinah od skupnih devetnajstih. List tudi navaja, da na poljih leži še več sto tisoč ton žita.

Iz uvodnika, ki ga objavlja »Rude Pravda« o teh problemih, je mogoče sklepati, da se mnoge kmetijske obdelovalne zadruge, ki imajo danes sko-

ro tri četrtine zemlje v Češkoslovaški, ne zanimajo, da bi pospravile žetev in čim prej oddale obvezne količine žita državnim organom. Obvezni državni odkup je v Češkoslovaški še vedno veljaven, državne strojno-traktorske postaje pa so še vedno lastniki najvažnejših kmetijskih strojev.

»Rude Pravda« dalje navaja, da posebni politični agitatorji, ki so jih poslali na kmetijska področja, le s težavo prepričujejo predsebnike za drug in zadržujejo, da kmetijske stroje izkoristijo v dveh izmenah in delajo tudi ponoči, če se jim vse delo preračuna v delavne dni. List zahteva, naj bi stalno vplivali na zadržujoče in jim pošiljali agitatorje ter se pritožuje, da je še vedno neizkoriščen pomemben del strojne parka državnih strojno-traktorskih postaj.

Poleg tega problema praški tisk tudi še vedno piše o nizkem prirastku prebivalstva na Češkoslovaškem, zlasti na Češkem. Lani je prirastek znašal 15,6 na tisoč prebivalcev na Češkem, medtem ko je v vsej državi zaradi večjega prirastka v Slovaški znašal 8,9. »Rude Pravda« se zavzema za naglejši prirastek prebivalstva, kar naj bi dosegli »dviganje življenjske ravni«. Zakonce, ki imajo samo enega ali dva otroka pa imenuje »pretežje reakcionar-

nega pojmovanja«. Iz tega izhaja, da pomeni borba za večjo nataliteto hkrati tudi borbo proti reakcionarnemu pojmovanju.

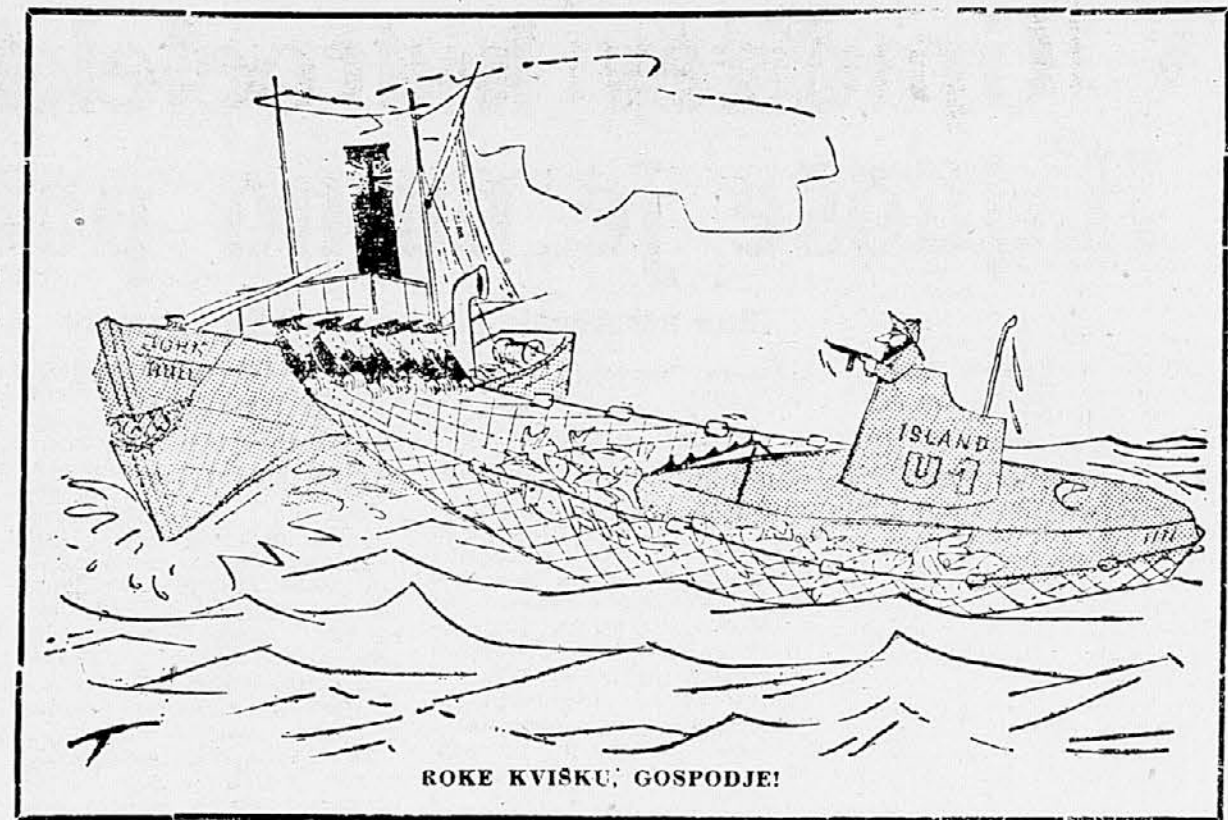
Na mladinskem kongresu v Slovaški, ki je bil v Bratislavi, pa so kritizirali mladinske organizacije v srednjih šolah in na fakultetah zaradi »pomanjkanja ideološkega vpliva na članstvo«. V referatu so obitali nekaterim organizacijam, da se ne borijo proti »meščanskim navadam in okusu, ki prodira v studentsko življenje« in se ne »trudijo, da bi študentje sprejeli pravičen odnos do fizičnega dela«. Med pojavi, ki so jih kritizirali, je bilo tudi dejstvo, da mnogo mladih ljudi verjame v nadnaravne sile in podlega verskemu vplivu.

Kandidat za člana politbiroja CK KP Slovaške partije Milan Rapis, ki je kot predsednik slovaške mladinske organizacije prebral poročilo, je izjavil, da v organizaciji ni prostora za take člane.

Podobne kritike se ponavljajo v Bratislavi že več let in ne samo proti mladini. V okviru te kampanje so nedavno odstavili več osebnosti z dosedanjih položajev, kakor na primer bivšega kandidata za člana Politbiroja CK KP Slovaške in podpredsednika polavtonomne slovaške regionalne vlade Sepesta.

Indijsko-pakistanski razgovori končani

Karachi, 3. sept. (Reuters). Indijsko-pakistanska pogajanja o obmejnih problemih so bila danes končana. V Karachiju so dosegli sporazum, da bo obstoječe obmejne probleme med Indijo in Pakistanom reševalo nepristransko sodišče.

BRITANSKO-ISLANDSKI SPOR

Protest Islandije

Britanska fregata »Eastborne« je preprečila zaplembo britanske ribiške ladje, ki je kršila islandske teritorialne vode

REIKJAVIK, 3. septembra. (Reuters). — Islandska vlada je včeraj poslala britanski vladi protestno noto. V sporočilu, ki je bilo spremljalo, pravi islandska vlada, da vsebina note protestira zaradi včerajšnjega incidenta, ko so britanski mornarji s fregate »Eastborne« preprečili zaplembo britanske ribiške ladje, ki je kršila teritorialne vode Islandije.

Stalni islandski predstavnik v atlantskem paktu Hans Andersen pa je sekretariatu atlantskega pakta izročil kopijo protestne note Veliki Britaniji. Sekretariat atlantskega pakta sedaj proučuje zahtevo dan-

ske vlade, da bi sklicali sestanek pakta na ministrski ravni, ter skušal tako rešiti islandsko-britanski spor.

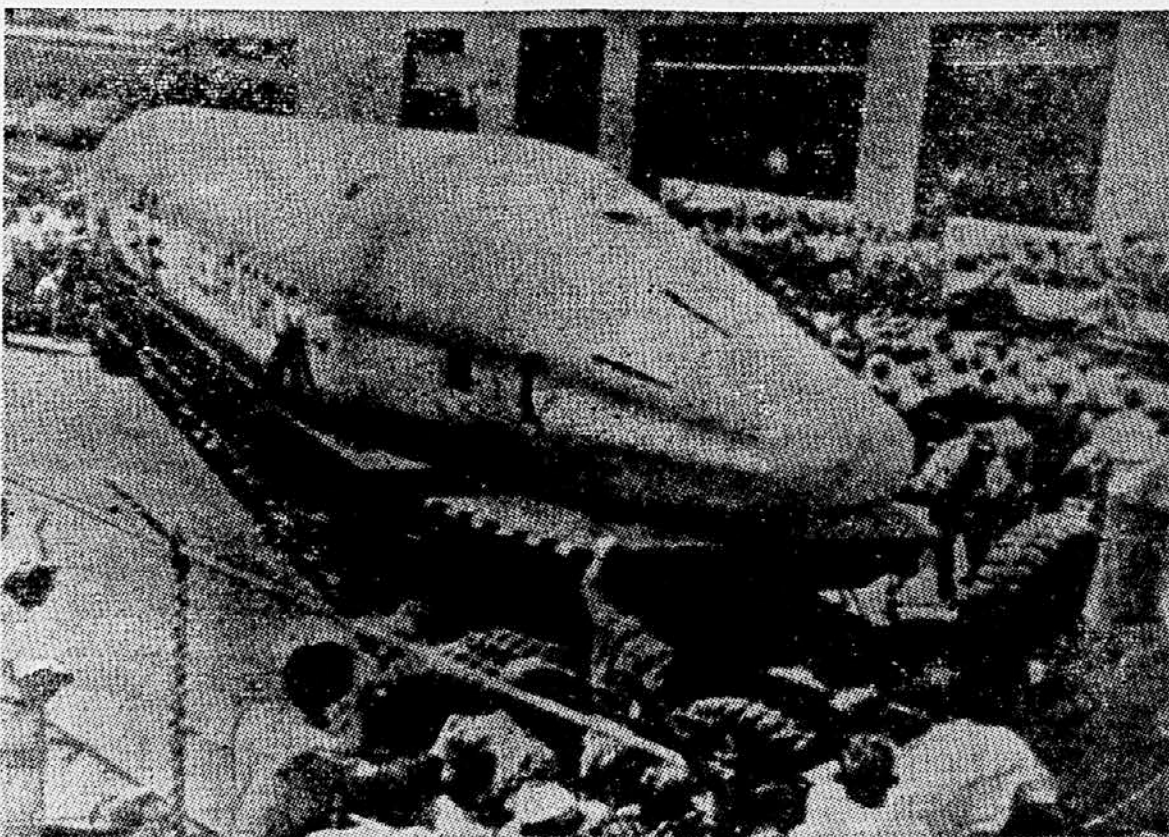
Predstavniki Foreign Officea je izjavil, da je britanska vlada dobila islandsko protestno no-

to in da jo britanska vlada sedaj proučuje. Vlada Velike Britanije pa je v Reykjaviku danes protestirala zato, ker so se pripadniki islandske obalne straže vkrcali na britansko ribiško ladjo, da bi jo zaplenili. Britanska fregata je zaplembo preprečila. Britanski veleposlanik v Reykjaviku Gilchrist je islandsko vlado obvestil o britanskem stališču, da je bilo ravnanje islandske obalne straže protizakonito.

Kanadski premier Diefenbaker je včeraj v parlamentu izjavil, da se morata Velika Britanija in Islandija sami sporazumeti o ribolovu, dokler o tem ne bo sklenjen mednarodni sporazum. Dodal je, da bo Kanada dala pobudo za razpravljanje o mednarodnem sporazumu na bližnjem rednem zasedanju Generalne skupščine OZN.

Norveški minister za ribolov Nils Lysoe je izjavil, da se on ne strinja z nekaterimi zahtevami, da bi Norveška razširila svoje teritorialne vode. Minister je dejal, da bi morali po mnenju norveške ladje rešiti vprašanje teritorialnih voda ustrezno mednarodnim sporazumom.

Uradni predstavnik francoske vlade je izjavil, da je pariška vlada pripravljena posredovati v sporu med Islandijo in Veliko Britanijo. Uradni predstavnik je dejal, da Francija ni neposredno prizadeta pri tem sporu, da je zelo neprimerno z enostranskimi odločitvami širiti teritorialne vode.

Američani so v Alabami razstavili svoj medcelinski izstrelak »Jupiter C«, s katerim so izstrelili v vesolje ameriške satelite. Američani so si tako lahko prvič od blizu ogledali to orožje.

Graditev hidroelektrarne Hajdoše je nujno potrebna

Hitro naraščanje porabe električne energije

Poraba električne energije v Sloveniji neprestano narašča. S tem sledi ugotovljeni naravni zakonitosti, da se tudi v gospodarsko bolj razvitih predelih poraba električne energije nenehno zvišuje v določenem tempu prav tako kot v gospodarsko manj razvitih predelih. Pred elektro-gospodarstvom Slovenije je torej ogromna naloga preskrbeti nove vire električne energije.

Ce primerjamo podatke o porabi električne energije v Sloveniji v prvi polovici letošnjega leta s podatki o porabi v celotnem letu 1954, to je vsega štiri leta nazaj, vidimo, da smo v letošnjem prvem polletju znatno presegli porabo v vsem letu 1954. Pogledimo samo porast porabe v dveh najznačajnejših skupinah ter porast v celoti (v milijonih kWh):

SKUPINA	1954	I. pol. 1958	Zvišanje v odst.
Industrija	509,4	558,3	9,6
gospo-dinjstvo	113,8	136,1	17,8
LRS skupno	623,2	694,4	11,0

Ko bomo lahko primerjali letošnje letošnje porabo s

darskega razvoja Slovenije 1957—1961.

Dravski in jadranski sistem se dopolnjujeta

Gradnja elektrarne na spodnji Dravi med Mariborom in Ormožem je tako s stališča gospodarstva ožjega dravskega industrijskega bazena kot s stališča celotnega jugoslovanskega elektro-gospodarstva koristna in nujno potrebna. V kolikor se na jadranskih rekah gradijo nove elektrarne z velikimi zimskimi presežki energije, v toliko je treba te elektrarne dopolnjevati z dravskimi elektrarnami, ki dajejo lahko največ energije poleti. Oba sistema, jadranski in dravski, se medsebojno dopolnjujeta, zato ju je treba graditi paralelno. Da bodo potrebe po električni energiji tudi v bodoče naraščale v hitrem tempu, naj dokazuje ves dosedanj razvoj.

HE Hajdoše, prvi objekt na spodnji Dravi

Energetski projekt predvideva v odseku Drave med Mariborom in Središčem štiri stopnje: Loka, Hajdoše, Borl in Ormož. Njihova približna zmoglost proizvodnje bi bila (v milijonih kWh) kot kaže tabela 2.

Stopnja Hajdoše je bila izbrana kot prva za izgradnjo, ker še ni dokončno rešeno

le okoli 360 ha priobreznega, večinoma manjvrednega zemljišča, medtem ko bo z nasipi zavarovane nad 1000 ha obdelovalne zemlje. Izgubljenih bo le nekaj logov, ki za gospodarstvo niso bistvenega pomena ter jih je mogoče nadomestiti vzdolž zamokvirjenih pascov. Ker bo z gradnjo bočnih nasipov odpadla nevarnost skoraj vsakoletnih poplavl, bo mogoče na ohranjenih zemljiščih začeti s sodobnimi kmetijskimi prijemmi in znatno povečati nasade.

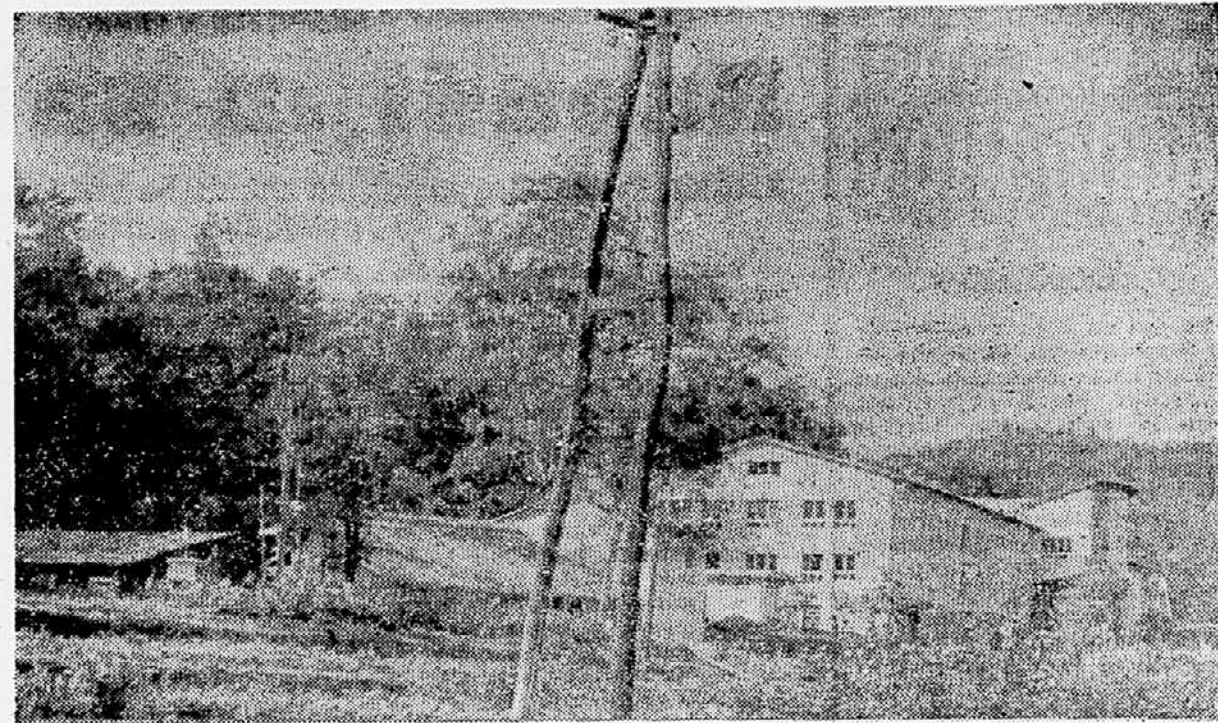
Elektrarna Hajdoše bo elektrarna klasičnega tipa. Na levi strani jezusa s šestimi pretočnimi polji je strojnica, ki se nadaljuje z levo obrežno obratno zgradbo, voda iz turbin pa bo odtekala po 1800 m dolgem odtočnem kanalu v Dravo. Strojnica bo opremljena s tremi enakimi agregati z močjo po 19.600 kW. Investicijski stroški so predvideni z 8 milijardami 134 milijoni din, cena 1 kWh na pragu elektrarne bi znašala za povprečno leto 1,91 din.

Veliki akumulacijski bazen nad elektrarno bo omogočil ureditev obratovanja pretočne verige gornjedravskega elektrarn, ki zaradi premajhnih vsebin bazena nad Mariborskim otokom ne dovoljuje izkoriščanja prednosti sistema pretočne akumulacije.

Stroški za zavarovanje nizvodnih bregov so minimalni,

te elektrarne presežno zimsko energijo, ki jo bo treba dopolnjevati z letno energijo dravskih elektrarn in drugič je pot od njih do naših industrijskih središč tako dolga, da se ob upoštevanju prenosnih stroškov in prenosnih izgub energija podraža znatno nad ceno dravskih elektrarn. Pri električni energiji pa ni toliko važna cena na pragu elektrarne kot pa cena na konsumnem središču. Ze v uvodu pa smo omenili, da se potrošnja po naravnem razvoju dviga v gospodarsko bolj razvitih krajih prav tako kot v gospodarsko manj razvitih. Zadrževanje tega razvoja bi imelo za dravski industrijski bazen škodljive posledice, ki bi negativno vplivale na gospodarski razvoj vse države.

Ugotoviti, da bi HE Hajdoše z veliko poletno proizvodnjo dopolnjevala v tem času definitivni jugoslovanski energetskega sistema, lahko še dodamo, da bo tovarna aluminija Kidričevu potrebovala vedno več energije, da bo treba poletni dodatni sosednji Hrvaški večje količine energije — samo v juliju in avgustu tega leta je Slovenija oddala na Hrvaščino okoli 100 milijonov kWh — da zgraditev Hajdoše omogoča ureditev odtokov Drave in preprečuje poplave, da ne prizadene ostalih energetskih objektov v preskrbi s premogom, da za-

Agronomsko-gozdarska fakulteta v Ljubljani na Večni poti

Zaostalo gozdarstvo

Nesorazmerje med pridelavo in porabo lesa bomo odstranili le z novim pogozdovanjem in racionalnim izkoriščanjem lesa

Na običnem zboru Zveze kmetijsko-gozdarskih zbornic Jugoslavije razpravljajo tudi o problemih gozdarstva in o ukrepih za napredek gozdne proizvodnje.

Poročilo, ki je bilo pripravljeno za ta zbor, pravi, da je naša država ena izmed najbolj gozdnatih v Evropi, ker odpade nad tretjino površin na gozdove in gozdna zemljišča. Zaradi neracionalne sečnje in zastarelih gojitvenih metod pa so gozdovi znatno oslabiljeni in njihov prirastek vse teže krije naše potrebe po lesu, ki stalno naraščajo. Razen tega degradirani gozdovi in gozdne goščave odpirajo pot eroziji, ki je postala eden izmed največjih problemov našega gospodarstva.

Ekstenzivno, nerazvito gozdarstvo zavira in otežuje gospodarski razvoj gorskih področij in gospodarstva v celoti.

Stanje naših gozdov najbolj označuje podatek, da je izmed skupnih 9,5 milijona ha gozdnega zemljišča v naši državi pogozdenih le 8 milijonov ha, medtem ko je poldrug milijon hektarjev goščav. Razen tega je okoli 2 milijona ha razredčenih in zanemarenih gozdov in grmičevja. Zaradi tega se lahko samo okoli 60 odstotkov oziroma 6 milijonov ha gozdov izkorišča za gospodarske in druge namene.

Visokih gozdov, ki dajejo najboljše industrijske surovine, imamo samo 4,5 milijona ha, ostalo pa so nizki gozdovi. Zelo neugodno je razmerje med igličastimi in listnatimi gozdovi, zaradi česar dobivamo mnogo več drv, malo pa industrijskega lesa, na katerem temelji v glavnem naša lesna industrija. Prav tako je letni prirastek lesa na hektar zelo nizek, samo 3 kubne metre.

Zaradi majhnega prirastka in slabe sestave gozdov, kakor tudi zaradi stalnega naraščanja potrebnosti lesa in lesnih izdelkov, nastajajo slabša razmerja med

pridelavo lesne gmote in potrošnjo, ki lahko ogrozi razvoj lesne industrije in gradbeništva.

Referat poudarja, da je odstranitev nesorazmerja med proizvodnjo in potrošnjo lesa samo v povečanju prirastka in vrednosti sedanjih gozdov, namreč v novem pogozdovanju in v racionalnem izkoriščanju lesa. Prirodni pogoji, kakovost zemljišča, vlaga in sonce, omogočajo znatno večji prirastek gozdov in večjo rentabilnost gozdnih proizvodnje. Pri nas je mogoče doseči večji pridelek in ga že dosega, kjer uporabljajo moderne sodobne metode za gojitve gozdov. V splošnem pa je naša gojitvena gozdna praksa

zelo zastarela. V proizvodnji se izključno naslanjamo na naravne gozdove in divje, nekultivirane rastline. Pri naravnem gozdu ne smemo ostati in se moramo lotiti umetne gojitve gozdnih kultur s selekcioniranimi rastlinami ob uporabi agrotehniške.

Referat obravnava nadalje organizacijske, kadrovske in druge probleme gozdne proizvodnje. Posebno poudarja potrebo po ureditvi statusa gozdnih gospodarstev, ki kot napol proračunske ustanove niso zainteresirane za uspeh in rentabilnost gospodarjenja in se ne bore za racionalno proizvodnjo, za nova sodobna sredstva in nove metode v gojitvi gozdov.

Pismo uredništvu

Pismo bi moral nasloviti na vsa naša konfekcije, mislim, da glede tega vprašanja nisem sam.

Ni nič posebnega! Nerodno je pa le, ko hodiš od trgovine do trgovine, izbiraš bi si rad srajco št. 44, seveda ne nekak izbranega pri cenah nad 3000 dinarjev, temveč športno v solidni barvi, morda »tropical« ali »špike« itd. Toda te številke ne najdeš.

Ali je meja že pri 43?

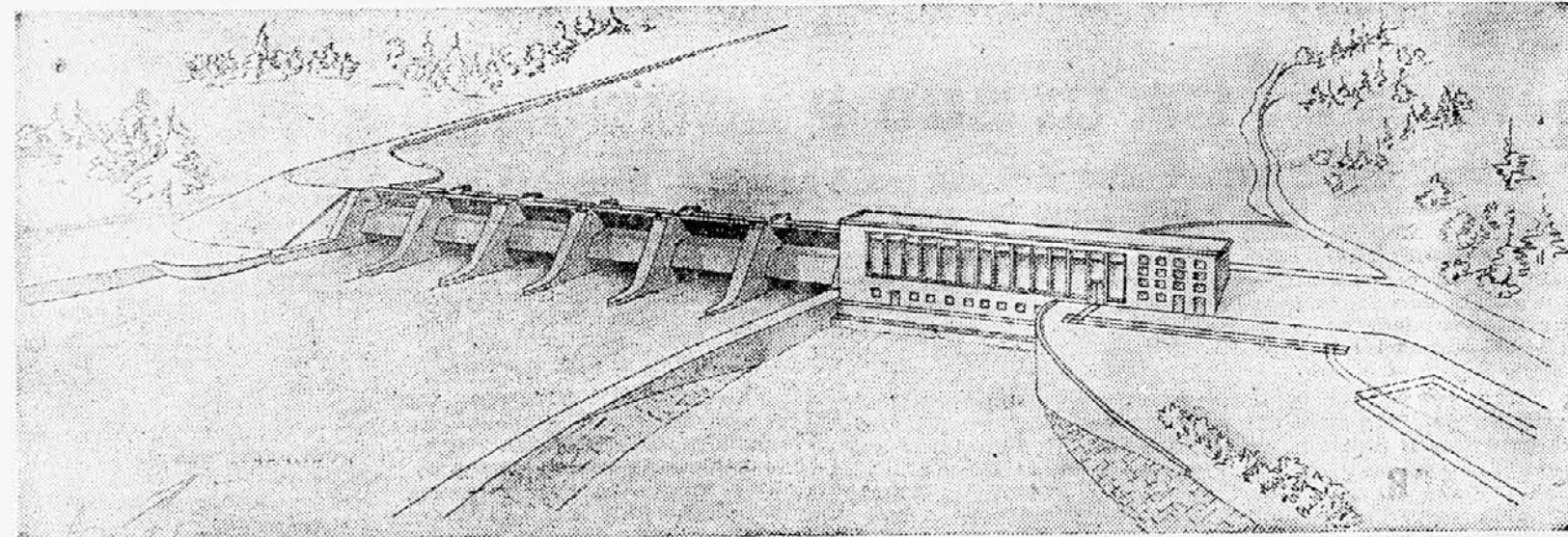
Podobne doživljaje imam pri nogavcih. Številka 12 spravlja prodajalke v zadrego. Tako, številko 11 in pol se najdeš. Zal pa svojih stolpal ne morem skrajšati, tudi telo zahteva srajco št. 44.

Edino pri obutvi nimamo v zadregi. Tovarne poznajo potrebe potrošnikov in obutve št. 44 imajo na izbiri.

Težave so zopet s pokrivali. Na srečo hodimo največ go-

loglavi, kape za nekoliko debelejšo glavo pa že težko najdeš. Klobukov večjega notranjega obsega včasih zmanjka.

Naj godrnjam še malo o goitvi moški obleki. Sportni suknjiči in hlače vseh barv so zelo »šike«, menda tudi dovolj trpežni. Sicer nisem debeluhar, primerno velikost pa kar ne morem izbrati. Mislim si pa takole: raje bi kupil že izdelano obleko. Zato pa naj pripravijo za izdelavo okoli 80 odstotkov izdelano, z rokami, ki ne bi bili že dokončno prišiti, temveč samo prišepani. Kupec bi laže izbral, počakal dan dva, da krojač trgovine sukničje uredi. Pri hlačah pa naj bi bila možnost popravlila v pasu, navadno so razlike 3 do 5 cm. Zelo rad bi se oblekel od pet do glave v gotovinski izdelki in povečal trgovski promet, vendar sem bolj odvisen od obrtniške izdelave, kar je draže in včasih skazeno. A. S.

Perspektivni pogled na hidroelektrarno Hajdoše z nizvodne strani

porabo pred štiri leti, bo zvišanje znašalo okoli 120 odstotkov. Ze doslej je proizvodnja le z veliko težavo zadostila potrebam in bili so tudi časi, ko smo morali omejevati porabo električne energije. Da bi zadostili potrebam potrošnikov posebno v zimski dobi in v času suše, smo bili prisiljeni graditi termoelektrarne zato, ker jih je možno zgraditi hitreje kot akumulacijske elektrarne, četudi so nam slednje nujno potrebne in v določenem obziru ekonomičnejše. V bodoče pa bodo potrebe še večje. Za njihovo kritje lahko računamo v določenem času z vključitvijo v proizvodnjo elektrarne OZ-balt in dveh novih agregatov v elektrarnah Mariborski otok in Fala. Po pogodbi, podpisani te dni v Švici, bo oprema za drugo fazo termoelektrarne Soštanj montirana do konca 1960. Toda vse to je premalo. Zato bo treba čimprej prirediti za izgradnjo vsaj še ene nove elektrarne na Dravi, kakor to predvideva tudi družbeni plan petletnega gospo-

vprišanje, ali naj se gradi med Mariborskim otokom in Hajdošami ena kanalska stopnja Loka ali dve manjši rečni v Mariboru in Dupleku. Investicijski program je odobril tako posebna zvezna revizijska komisija kot zvezna Komisija za vodno gospodarstvo. Z obsežnimi geološkimi in geomehanskimi raziskavanji so bile dane smernice za lokacijo HE Hajdoše. Gradnja bi trajala tri leta. Z zgraditvijo pregrade bo gladina

ker jezovna zgradba v celoti ostane v sedanjih strugi. Potrebna so le neznatna dela za ureditev prekinjene cestne zveze med Ptujem in Dvorjani v dolžini 2 km.

HE Hajdoše je poceni

Elektrarna Hajdoše je sorazmerno zelo cenena elektrarna. Res da so elektrarne ob jadranskih rekah po pripravljenih projektih cenejše, toda upoštevati je treba pri tem dvojico: prvič bodo imele

gotavlja večjo varnost preskrbe sedanjih odjemalcev in da daje nove možnosti industrijskega razvoja dravskega bazena.

Odobreni investicijski projekt za HE Hajdoše ugotavlja, da je elektrarna vsestransko pozitiven objekt brez vsakih negativnih vplivov na katerokoli gospodarsko panogo. Nizke specifične investicije in visoka rentabilnost pa puerednost objekta še zvišujejo.

V. S.

Elektrarna	Zima	Poletje	Skupaj
Loka	114	113	227
Hajdoše	113	182	295
Borl	131	205	336
Ormož	134	211	345
Skupno	492	711	1203

Drave dvignjena za 15 metrov. Skladno z zahtevami kmetijstva bo z zgraditvijo bočnega nasipa potopljenega

MALARIJA V MAKEDONIJI NAZADUJE

V zadnjih dveh letih so doslej nadaljevali uspehi pri zatiranju malarije v Makedoniji, kjer je še pred poldrugim desetletjem bolehalo nad 300.000 ljudi na leto. Boj proti malariji v Makedoniji se je začel že prvo leto po osvoboditvi, ker je bila ta nevarna bolezen veliko zlo v naših južnih krajih, zaradi katerega je imelo milijonsko škodo vse narodno gospodarstvo.

Po podatkih epidemiološkega oddelka Centralnega zavoda za zaščito ljudskega zdravja v Skoplju se v prvih 7 mesecih letošnje zaznamoval v Makedoniji le 337 primerov malarije. Ta številka pomeni izredno velik uspeh, ker kaže, da se je zmanjšalo število obolelih v Makedoniji za več kot tiskrat glede na preteklo leto in za 800-krat glede na položaj pred drugo svetovno vojno. Predanost bilo v Makedoniji bolnih zaradi malarije okoli 3000 ljudi.

Letošnje uspehe v zatiranju malarije so dosegli v Makedoniji zaradi pravočasnih ukrepov in solidnih priprav že v zimskih mesecih.

Glavno sredstvo v tej borbi je bilo rezidualno brizganje

emulzije DDT. Samo v maju in juniju so letos v Makedoniji vbrizgali okoli 3 milijone hektarjev zidne površine pri čemer so porabili okoli 80.000 kilogramov emulzije. Tudi v juliju so obrizgali prav toliko površine.

Razen tega ima pomembno vlogo pri zatiranju malarije v Makedoniji še nadalje izsuševanje močvirij in zasipavanje mlak poleg naseljenih krajev, ki so najugodnejši pogoj za razmnoževanje in življenje malarčnih komarjev »anofeles«.

Tudi zdravljenje obolelih zaradi malarije z novimi preparati »dereprina« se je pokazalo v zadnjem času zelo učinkovito.

Poudariti je treba kot zanimiv pojav, da so letos ugotovili najmanj obolelih zaradi malarije prav v tistih krajih Makedonije, kjer je bila malarija v preteklosti najbolj razširjena in kjer je povzročala največje zlo. To so bitolski, skorjanski, ohridski in titoveški okraj. Take uspehe so v teh krajih dosegli prav zaradi tega, ker so tamka: pomen zatiranja malarije najresnejše splošni in ker je pri zatiranju samem sodelovalo tudi vse prebivalstvo. D. Muratovski

Drvi plameni od Rašice do Moravc

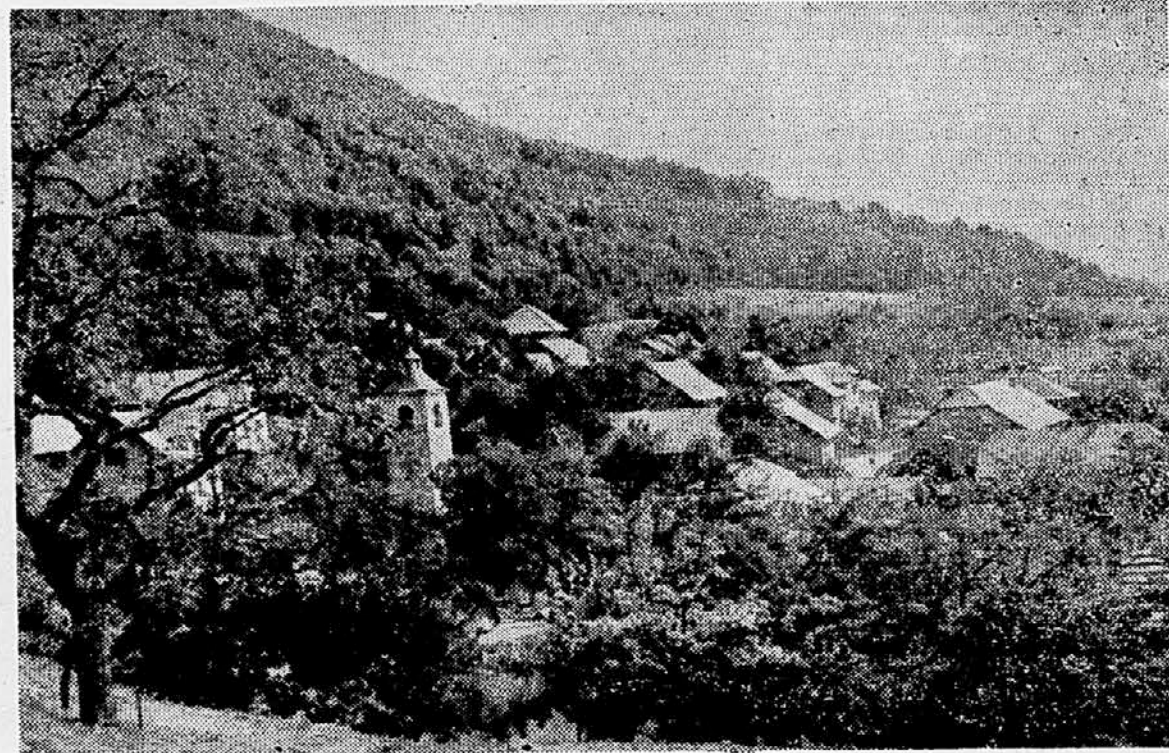
Glede na veliko slovesnost, ki bo na Rašici 21. septembra letos v spomin na prisego Kamniškega bataljona, na požig Rašice in v priznanje delcu, ki ga je prispeval nekdanji kamniški okraj v NOB 1941—1945, in ki bo povezan z odprtim velikega razglednega stolpa vrh raškiške hriba, bomo v naslednjih številkah našega lista priobčili nekaj spominov borcev Kamniškega bataljona na borbe z okupatorjem v letu 1941 po uspešno začeti množični vstaji na ljubljanskem Posavju in v bivšem kamniškem okraju. Spomini so iz doslej neobjavljene knjige: »Pričevanja o NOB v Mengšu in okolici«.

Vstaja pod Rašico in Smarno goro

Rašiška četa je nastala v glavnem iz komunistov, skojevcev in simpatizerjev, ki so se umaknili v ilegalo že ob koncu junija 1941, neposredno po napadu fašistov na SZ. Združevala je borce iz Črnuča, Garmeljn, Tacna in okoliških vasi in se zadrževala v neposredni bližini Rašice. Nekaj spominov na četo nam je napisal major JLA tovariš Cvetko Novak Iz-tok, ki je bil od začetka ustanovitve njen borec.

»Prve akcije Rašiške čete so bile določene za dan 22. julija 1941, šir sicer bi morali likvidirati tri izdajalce. Vendar se je posrečila le ena likvidacija, ki pa tudi ni tako uspešna, kakor smo se nadejali. To je bil namreč znani poizkus likvidacije izdajalca F. Znidarskega, nekdanjega orožnika v Smartnem pod Smarno goro, ki je stopil v okupatorjevo službo in ova-jal naše ljudi.

Akcijsko nam je prevzel Miha Novak, ki je s se dvema tovarišema postavil tega dne ob-poti, kjer se je Znidarski vsak

Pogled na Rašico

nato pa smo telefonske drogovce drugega za drugim tako dolgo majali, da smo jih izruvali.

Kmalu za tem je patrulja pod vodstvom Mihe Novaka pri belem dnevu porušila železniško progo pri Mednem in zažgala nemški kamion. Ze nekaj dni za tem smo streljali na nemški avto in ranili dva Nemca. Blizu Trzinna pa smo ustrelili izdajalca Majheniča.

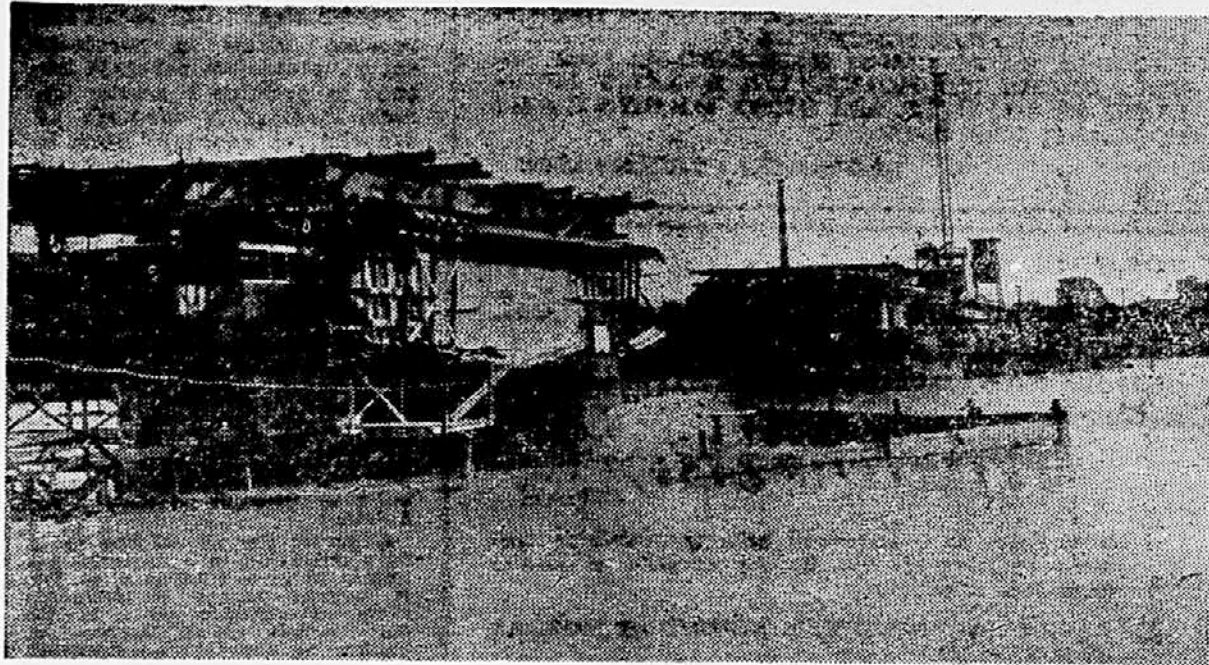
Tako smo dočakali združitev z ostalimi borci Kamniškega bataljona in 17. avgusta 1941 na Rašici pred štabom bataljona in v navzočnosti organizatorja vstaje na Posavju tovariša Kebeta prisegli.

Po tem dogodku smo nadaljevali akcije. Čez kakšen teden dni smo smrtno ranili baronico Lazzarinijevo iz Smlednika in podrlj telefonski vod proti Jeprcu.

Vsekakor pa je bila največja akcija naše čete napad na nemško izvidnico na Rašici 18. septembra 1941. Tega dne je namreč prišla na Rašico skupina petih Nemcev s slovenskim tolmačem pod prevezo, da bi oče-mila škodo, ki so jo nekaj dni prej poneli prizadejali nekaterim Rašičanom nemški policisti, v resnici pa zato, da bi si ogledala teren za napad na našo četo. Kakor hitro je Nemce zapazila naša straža, je takoj odšla na ovine tik pred vasio patrulja in tu počakala Nemce, ki so se pripeljali z avtom. Ko so prišli v bližino zasede, so tovariši spustili vanje točo strelav, in pod njo se je vseh 6 fašistov zgrudilo v smrt.

To akcijo so nato Nemci porabili za neposredni povod, da so požgali Rašico, presekali prebivalce, mi pa smo se umaknili v Ljubljansko pokrajino.

(Nadaljevanje sledi)

Za marsikaterga obiskovalca gre gradnja novega cestnega mostu čez Dravo v Ptuj. Prepočasi od rok in kar ne more verjeti vestem, da bo most do letošnjega praznika republike dograjen. No, verjeti smemo, da si bodo Tehnostradnje iz Vučenice prizadevale, kolikor je v njihovi moči izpolniti obljubo. Pogled na dotrajani mostni provizorij, ki so ga zgradili »za prvo silo« takoj po osvoboditvi, opravičuje nestrpnost prebivalcev.

Za večji razmah turizma

Povečanje prometa v turizmu in gostinstvu v mariborskem okraju bo zahtevalo povečanje zmogljivosti predvsem v mestih povečanje obratov za prehrano v industrijskih središčih in povečanje gostiln v Ptuj. Namenske kapacitete se bodo v prihodnjih petih letih povečale za okoli 430 ležišč. V Crni na Koroskem bodo zgradili restavracijo s 15 ležišči. Gradnja podobnega objekta je predvidena tudi v Mežici. V občini Lešje je predvidena dozdajava Doma ob Dravinji, s čimer bodo pridobili 50 novih ležišč. V Ptuj bodo uredili še 30 ležišč. V Ravnan na Koroskem je predvidena gradnja restavracije z 10 ležišči, v Rušah pa s 15 ležišči. V Lovrencu na Pohorju bodo z dograditvijo Rdeče vile pridobili 30 ležišč. Glavno povečanje nastanitvenih kapacitet je predvideno v Mariboru z adaptacijo hotela »Oreček« in z gradnjo novega hotela. Tako bodo v Mariboru pridobili 200 postelj. Nova restavracija ob zgornji postaji Pohorske vzpenjače bo imela 30 ležišč. Za povečanje zmogljivosti družbene prehrane bo v Mariboru urejenih šest ljudskih restavracij. Rekonstrukcije v gostinstvu mreži so predvidene predvsem v Mariboru, Ptuj, Dravogradu, Lenartu in Slovenskih goricah ter na Ptujski gori. Prav tako so predvidene novogradnje objektov za oddih delovnega človeka v Mariboru in Prevaljah. V Mariboru bodo dogradili Turist hotel, na Pohorju pa Zelezničarski dom. Družbeni plani poskušajo posebno pozornost tudi izboljšati kvalifikacijskega dela in osposobiti delavce. Gostinska šola v Ljubljani ne more zadostiti vsem potrebam po novem gostinskem kadru. Zaradi tega bodo v Mariboru začeli graditi ustrezno šolo, ki bo zagotovila zadostno število kvalificiranih gostinskih delavcev.

Pred gostinstvom in turističnimi organizacijami v okraju je

Dr. Dušan Senčar sedemdesetletnik

Šolska vrata se odpirajo

Na gimnaziji v Novi Gorici pa tudi po drugih gimnazijah in srednjih šolah v goriskem okraju se te dni, po nekajmesečnih počitnicah, zopet začela življenja. Kmalu se bo začel pouk na vseh šolah v goriskem okraju. Razen popravnih izpitov pa opravljajo dijaki te dni tudi sprejemne izpite. Na gimnaziji v Novi Gorici pa bodo maturitetni popravnimi izpiti in maturata za tiste, ki je še niso mogli opraviti, od 1. septembra dalje, še prej pa bo 30. avgusta zadnji dopolnilni vpis v vse razrede gimnazije.

Slovenije v mnogoboju prvenstvo tabornikov

Na Strugi pod Otočcem je bilo večera slovesno zaključno letošnje taborniško prvenstvo Slovenije v mnogoboju. Na velikem prostornem travniku ob desnem bregu Krke se je te dni zvrstilo v 80 šotih več kot 350 tabornikov iz 10 enot, ki so se potegovali za dva najvišja republiška naslova.

V tekmovalnem medvedkov in čebelic je lanskiemu prvaku partizanskemu rodu gorjanskim tabornikom iz Novega mesta uspelo ubraniti častno mesto. Vrstni red najboljših je bil namreč tak PRGT Novo mesto 66,62, RCK Zagorje 61,42, RSO Kranj 60,62, za njimi pa so Postojna, Straža (Novo mesto), Hrastnik in Jesenice. Zmagovalci so za nagrado dobili soto — četverec in letni prehodni pokal.

Med starejšimi taborniki je bila konkurenca še hujša in borbe za prvo mesto hudo zagrizene prav do konca, čeprav je manjkalo nekaj močnih taborniških enot. Priprave dvakratnih prvakov PRGT Novo mesto so bile tokrat preslabe da bi preprečile selitev pokala v Hrastnik. Se posebno prijetno so presenečili taborniki iz Postojne, ki bi bili pripravljeni zasedli prvo mesto, če bi bili nastopili z žensko vrsto nad 18 let. Nadalje zmagal ro iz Ljubljane in Črnomelčan. Vrstni red tekmovalnih ekip je bil v področnem teku PRGT Hrastnik 37,92, PRGT Novo mesto 36,42, PKV Postojna 23,54, nato pa Ljubljana, Jesenice, Kranj, Straža, Zagorje in Črnomelj.

Tabor medvedkov in čebelic so obiskali tudi nekateri

ugledni gostje, še bolj pa se je tabornikom vtisnila v spomin odgovorna naloga, ki jim jo je zastavil starosta tabornikov Sergej Vošnjak, ta namreč, da naj v prihodnje še z večjo vneto širijo taborniški duh med šolskimi tovariši. Letošnje republiško prvenstvo v taborniškem mnogoboju se je končalo z velikim zadovoljstvom vseh zbranih tabornikov.

Vojega novega doma, ki so ga zgradili mežski planinci. Peca čudovita, saj ponuja osem edinstvenih lepoto. V nedeljo bodo planinski dom slovesno odprli. Marljivi koroski planinci pričakujejo gornike z vseh krajev Slovenije, prav tako pa tudi druge ljubitelje planin. Že v soboto bodo na avtobusni progi Prevalje-Mežica vozili avtobusi od vseh vlakov in bodo na razpolago vsem udeležencem slovesnosti na Peči.

IGRALCI WATERPOLA NEPREMAGANI

NOVI EVROPSKI PRVAKI SO POSTALI DOSLEJ: ITALIJAN PUCCI, RUS KOLESSNIKOV, NIZOZEMKA DE HAAN, ŠVEDI NJA JOHNSON IN RUSINJA KRUTOVA

Budimpešta, 3. sept. V nadaljevanju evropskega prvenstva so nastopili nekateri jugoslovanski reprezentanti, ki pa so ostali brez boljših mest. V finale se je doslej uvrstila samo Vinka Jeričević in še ta je bila v odlični preizkušnji na 200 m prso zadnji na osmi.

V tej disciplini je zmagala Nizozemka De Haan s časom 2:32,0. Druga je bila Angležinja Lonsbrough 2:35,5, tretja pa Zah. Nemka Urselmann 2:43,5.

V finalu moških na 100 m prsto je Italijan Pucci ponovil svoje odlične rezultate iz preteklovanj in zmagal s časom 56,3, pred Rusom Polevovim 56,9 in Madžarom Dobayem 57,5.

Veliko presenečenje je pripravila Švedinja Johnson, ki je prispejala prva na cilj v finalu žensk na 100 m prsto. Švedska plavalka je zabeležila čas 1:04,7 in pustila za seboj največje favoritinje Gasterlaas (Nizozemska) 1:05,0 ter Angličinjo Grinham 1:05,4.

V preteklovanjih so bili večkrat izločeni tudi jugoslovanski tekmovalci: Brinovec (400 m prsto), Volčansek (200 m metuljček), Štafeta 4x200 m (prsto) in Bajkovec (100 m hrbtno).

Brinovec je bil s 4:51,2 četrti v svoji skupini, Volčansek je prišel z 2:33,7 prav tako četrti, Bajkovec pa z 1:21,7 zadnji, štafeta 4x200 m z 9:06,6 peti v svoji skupini. Najboljši tekmovalci v

teh disciplinah so dosegli mnogo boljše rezultate. Tako je bil na 200 m metuljček najboljši Anglež Black z 2:21,8, v štafeti SZ z 8:37,3 in na 100 m hrbtno Edvardsova 1:13,2.

V finalu disciplin brez jugoslovanske udeležbe so bili rezultati naslednji:

200 m Prsto moški: Kolesnikov (SZ) 2:41,1, Lazzari (I) 2:41,3, Bodinger (VN) 2:41,3.

Škoki s stolpa, ženske: Krutova (SZ) 2:14,22, Melsh (VB) 123,42, Gje dova (SZ) 122,75.

Naši waterpolisti v polfinalu

Z dvema nadaljnjima zmagama proti Poljski 4:0 (3:0) in Zahodni Nemčiji 2:1 (3:1) so se jugoslovanski waterpolisti uvrstili v polfinale evropskega prvenstva. V obeh tekmah so bili naši igralci izredno boljši od svojih nasprotnikov niso imeli enakovrednih tekmecev. Proti Poljski so zabili gole: Katič, Badle, Čukvas in Jerič, proti Zah. Nemčiji pa so bili uspešni: Arneri 2, Jež 2, Stanisic Radonjić in Katič.

Mimo Jugoslavije in Zah. Nemčije so se v polfinalu uvrstile še dve državi, ki so bile razdeljene v nastopni skupini — Madžarska, Nizozemska, Zah. Nemčija, Jugoslavija, B — SZ, Vzhod. Nemčija, Italija, Francija. Najboljši skipli iz obeh skupin prideta v finale.

V prvi polfinalni tekmi je S zmagala proti Franciji 7:2 (5:1).

NAJNOVEŠE IZ BUDIMPESTE

V preteklovanjih na 100 m hrbtno za moške je bil izločen še naš zastopnik Dorčić. Njegov čas 1:08,0 ni zadostoval za plasma med udeleženci.

V prvi polfinalni tekmi waterpolnega turnirja bo imela jugoslovanska reprezentanca za nasprotnika Nizozemsko.

MLADINSKI ŠAMPIONAT FLRJ V SAHU

Novi prvak — Bruno Parma

V Radovljici so zadnje kolo mladinskega šampionata FLRJ v sahu odigrali v torek. V tem kolu je Parma, ki je bil že ves čas velik favorit, dosegel še eno zmago, in sicer proti Radonjiću v samo 13 potezih in tako dokončno zasedel prvo mesto ter pridobil naslov mladinskega šahovskega prvaka Jugoslavije.

Njegova zmaga na tem turnirju je popolnoma zaslužena in plod zanesljive in borbeno igre ves čas turnirja. Bruno Parma se je rodil leta 1941 v Ljubljani. Ir se ukvarja s šahovsko igro že šele dobri dve leti. Drugo mesto je pripadlo talentiranemu hrvaškemu igralcu Jadričeviću, ki je v odličnem finishu zbral kar 8,5 točke v 9 zaključnih partijah.

Igre zadnjega kola so se končale takole: Stojković: Janžek 0:1, Cvetković: Deže 0:1, Sahanović: Velimirović 0:1, Parma: Radonjić 1:0, Messing: Jadričević 0:1, Ristović: Ložić 1:0, Rajković: Kozarčanin 0:1.

Končno stanje na lestvici: 1. Parma 12, 2. Jadričević 11,5, 3. do 5. Deže, Janžek in Stučić 10, 6. Messing 8,5, 7. — 8. Kozarčanin in Sahanović 8, 9. Rajković 7,5, 10.—11. Velimirović in Cvetković.

SE NAPREJ — ATLETI NA STEZAH

Niso se pozabili bolji za evropsko prvenstvo atletski stadioni in naslove državnih in republiških mladinskih prvakov, ko so se vnovič na vidiku novi atletski dogodki.

Že to nedeljo se bodo najboljši jugoslovanski atleti in atletinje spet zbrali v Beogradu na smotorniku Kruševci in Lazarjevića. Tu bodo izbirne tekme za sestavo državne reprezentance, ki bo nastopila na letošnjih balkanskih igrah v Sofiji od 19. do 21. septembra.

V Beogradu se za dobrih možnosti tudi več zastopnikov naše republike, tako da ni izključeno, da jih bo v Sofijo potovalo kakih deset do petnajst.

Mladinska državna reprezentanca (moški in ženske) pa bo že v nedeljo gostovala v Cluju, kjer se bo pomerila z ustreznima zastopstvom Rumunije. Od Slovenije bodo startali: Sirovščak, Pilič, Narač, Span, Udovič, Pucelj, Rojko, Kač, Ledinek in Krušič.

CELJSKI PIONIRJI — PLAVALCI V LJUBLJANI

Pred dnevi so gostovali v Ljubljani plavalci pionijskega kluba Neptuna. V plavanju in waterpolu so se pomerili s pionirji ZRK Ljubljana.

V moških disciplinah so bili boljši Celjani, pri dekletih pa Ljubljankice. Čeprav so celjski pionirji zmagali tudi v waterpolu (3:2), se je celotni dvoboj končal z zmago Ljubljane v razmerju 8:2.

Zmagovalci v posameznih disciplinah so bili: pionirji — 50 m prsto: Tkavc (N) 34,4, 50 m hrbtno: Maderič (N) 42,8, 50 m hrbtno: Vrhovšek (N) 41,0, 4x50 m prsto: Neptun 2:26,6, pionirke — 50 m prsto: Apčec (L) 42,2, 50 m hrbtno: Maderič (L) 50,2, 50 m hrbtno: Ljubljana 3:06,7, 4x50 m mešano: Ljubljana 3:28,8.

SPORT NA VRHNIKI

Nogometaški Usmarja so pred celjskim prvenstvom odigrali italijansko tekmo s Partizanom. Loga in zmagali 12:0.

Košarkaški Partizana pa so igrali v Medvedovih, kjer jih je domaćinska ekipa premagala 45:45. Gostje so nastopili v oslabljeni postavi.

TEKAT V RSTAN

Na nogometnem igrišču v Crnuči je bila te dni zanimiva nogometna tekma, v kateri je enostorica Ljubljanske Elektronabave (skladnice) po borbeni igri odpravila moštvo upadke iz istega področja 6:5 (2:2). V zmagovitem moštvu je bil najboljši Klenovšek, pri poraženih pa so se odlikovali branilec Vodičar, preudar in vodja napada Karo, in vratar Hribar, ki je nekaj žog ujel prav imenito.

Prijateljska nogometna tekma med prvotlačem Sarajevom in Borcem iz Banja Luke članom zvezne lige, se je na igrišču podnejskega končala z zmago Borce 3:0.

STUJECASNO MESTO

da se bo letošnje mednarodne atletske prvenstvo Rumunije v Bukarešti (12. do 15. sept.) udeležilo 26 držav, med njimi tudi Jugoslavija.

Da je dopotovanja v Bukarešto jugoslovanska rokoborska reprezentanca, ki se s Turki, Bolgari in Romani borila za balkanski prvenstvo.

JUDOISTI IZ GRAZA V LJUBLJANI

Judoisti »Ljubljane« so povabili na rovašno srečanje v Ljubljano reprezentanca Graza v Indu Sportu. Pred dobrim mesecem, ko so gostovali naši judoisti v Grazu, so nastopili iz tega mesta, da bi se vedovanju domačih judoistov, ki ta sport v Grazu močno razširjajo, in v svojih vrstah zelo dobre tekmovalce.

Tekmovalci ZTAK Ljubljane so sicer to polje precej počivali, vključno temu pa mislijo na rovašno in hočejo slej ko prej dokazati, da so najmanj enakovredni s nastopniki Graza. V sestavi domače ekipe bomo po dolgem času zopet videli vse štate članke, in sicer bo moštvo najbrž takole: Perme, Skrabar, Cesar, Marcar, Maček, Pogončnik in Jakeli.

Sestava nastopnikov ni znana, imeli pa bodo v svoji ekipi prav gotovo tudi tekmovalce s prvim mojstrskim pasom, kar bo prav gotovo še bolj zanimljivo.

TRETIJE ZA TEDYJEV MEMORIAL

Konec tedna bodo imeli slovenski teniški igralci že drugo veliko domačo tekmovalno priložnost na državnem prvenstvu v Beogradu se bodo najboljši slovenski zastopniki belega športa zbrali v Ljubljani na tretjem splošnem turnirju za Tedyjev memorial. Prehodno darilo je leta 1936 razpisala teniška zveza Slovenije v spomin na neumrlega srečnega Vojeglara — Tedyja, ki ga je zahrbtna bolezen sredi načrtov izgnala iz naše sredine.

Prvo tekmovalje za Tedyjev memorial, ki je nekaka replika

Zadnje vesti

BUDIMPEŠTA — Skot Jan Black je zmagal na evropskem mladinskem prvenstvu v finalu na 400 m prsto. Dosegel je čas 4:31,3. Za njim so se uvrstili Rus Nikitin 4:36,2, Italijan Galledi 4:38,1 itd.

BEograd — V prvi tekmi finalnega turnirja za mladinsko kosarkarsko prvenstvo FLRJ je Ljubljanska Olimpija zmagala proti Borcu iz Banja Luke 69:43 (39:22). V odlični tekmi za prvo mesto bodo Ljubljankice igrali z beograjskim Radničkim.

ZEMUN — V tekmi za tretenje je naša nogometna reprezentanca porazila člana podzvezne lige Jedinstvo 1:0 (0:0). Ralni gol je dosegel Šlaković deset minut pred koncem. Reprezentanca, ki je igrala v postavi: Stojanović, Belin, Šlaković, Šantek, Crnković, Borov, Liposkić, Kulić, Veselinović, Zebeč, Mihajlović nikakor ni zadovoljna.

IZBRANI KEGLJACI ODPOTOVALI V MÜNCHEN

Ali bodo dovolj močni...?

Ob odhodu iz zvezne kapeta in inž. Mate Crnič izjavil, da upa na najboljšo. Z drugimi b esedami — Jugoslavlani so v tej ekipi preizkušnji favoriti.

Zares je tako! Naša reprezentanca, ki je lani preprečila zmagala na svetovnem prvenstvu na Dunaju, je tudi letos v izborni formi. Po izdatni zmagi nad Madžari (drugoplasiranimi z Dunaja) v Ljubljanskem dvoboju so naši igralci že izpolnili znanje in na nedavnem dvoboju za trening proti kranjskemu Triglavu dosegli celo rezultat, ki je boljši od državnega rekorda. Zato je upanje zveznega kapetana povsem opravičljivo, čeprav...

Čeprav reprezentance pri vsem tem niti ne sestavljajo zares tekmovalci, ki so trenutno v najboljši formi. Predvsem velja to za Kranjčana Martellanca, ki je na zadnjih tekmah kar sedemkrat prekorajil znamenko 900 kegljev, pa ga zaradi enega samega neuspeha (na izbirnih tekmah) niso odredili v izbrano ekipo. Z nenehnimi kvalifikacijami kegljaci sploh pretiravajo. Nikjer namreč ni zapisano, da bo v odličnem nastopu najboljši prav tisti, ki je »imel dan« na kvalifikacijskih tekmah. V reprezentanco bi bilo treba uvrstiti tekmovalce, ki imajo v povprečju najboljšo izide...

Sicer pa pustimo zdaj take natelne prepovedi! Pričakovati je, da bo tudi münchenska ekipa dovolj močna, da bo Jugoslaviji ohranila mesto na vrhu evropske (in svetovne) lestvice. Zavedati pa se moramo pri tem, da naloga naših reprezentantov ne bo lahka. Na startu bodo vsa najboljša evropska moštva in keglji so tudi brez tega zmeraj tako svojevredni...

PO MADINSKEM DRŽAVNEM PRVENSTVU

Več ko samo upanje...

Slovenski boksaři so bili pred vojno med najboljšimi v državi. Oveč je preslavljati tekmovalce, kakršni so bili Bilih, Ipavec, Heiler in mnogi drugi. Po osvoboditvi pa se je boksařevstvo v naši republiki vse počasneje kakor urugod. V Sloveniji — razen v Mariboru — tudi občasno ni kazalo za to panogo takšnega zanimanja kakor v mnogih drugih krajih naše države. Navdušenje, kakršno prevladuje v Beogradu, Novem Sadu, Kragujevcu, Nisu, pa tudi v Zagrebu in Ptuj ob velikih boksařskih dogodkih, je za zdaj za slovenske borce samo sen. — Hkrati s tem se slovenski boksaři tudi sicer razvijajo v manj ugodnih razmerah, kljub nimajo toliko sredstev kakor drugod, za nameček pa jim mnogokrat (Ljubljana) primanjkuje tudi najosnovnejših pogojev (prostorih) za razvoj. Če kljub temu od leta do leta dosegajo zmeraj večje uspehe, je to vredno še posebne pohvale. Upajamo, da bo tudi odmev — ustrezen. Bodo li svaletita več razumevanja — siritve med množic?

Potem ko so si letos kar štirje slovenski boksaři izborili pravico nastopa v finalu državnega prvenstva v Beogradu (Mariborčan Zuman je bil celo drug) in so ga uvrstili med kandidate za jugoslovansko reprezentanco, so enak uspeh dosegli tudi slovenski mladinci. Za finale v Beogradu so se plasirali Borko in Čeh (oba Maribor), Pečnik (Branik) in Jamšek (Odrli). Eden izmed njih — Pečnik — si je v zaključnem boju tudi pridelal naslov državnega prvaka in s tem postal prvi slovenski boksař po osvoboditvi, ki je bil doleten tečasti. Ostali trije so v finalu sicer izgubili, kljub temu pa je tudi drugo mesto zanje izredno uspeh.

V celoti so slovenski boksaři pokazali, da imajo mladinci tekmovalci (in tem pripada bodočnost) na dobri poti in jim lahko samo še želimo v prihodnjih nastopih še več uspehov... —eb

EVROPSKO PRVENSTVO V ODBOJKU

Jugoslavija — med zadnjimi osmini

V Pragi so v torek igrali dalje v kvalifikacijskem delu tekmovalja za evropsko odbojarsko prvenstvo.

Jugoslavija je ta dan na igrišču v Pardubici imela za nasprotnika Albanijo. Med njima je zmagala naša ekipa 3:0 (15:12, 15:10, 15:10). Tako si je naša odbojarska reprezentanca že zagotovila mesto v finalnem delu tekmovalja za prvo tekmovalno mesto.

V tej skupini je bila v torek na sporedu tudi tekma med Sovjetsko zvezo in Avstrijo, v kateri je po pričakovanju zmagala Sovjetska zveza 3:0 (15:12, 15:7, 15:2).

Ostali rezultati v kvalifikacijskih srečanjih so bili takšni: Romunija: Nizozemska 3:0, Madžarska: Belgija 3:0, Poljska: Danska 3:0, Bolgarija: ZAR. 15:12, Nizozemska 3:2.

ZAHVALA PRIREDITELJEV DIRKE »PO JUGOSLAVIJI 1958«

XIV. mednarodna etapna kolesarska dirka »Po Jugoslaviji« je za nami in dosegla zelo velik uspeh. Organizacijski odbor te dirke se dobro zaveda, da dirka ne bi uspela, če ji ne bi bilo prav vsi, ki so sodelovali, ves čas pomagali z veliko poštvenostjo. Zato se odbor ob tej priložnosti zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da smo kar srečno in uspešno pripravili dirko. Posebej se zahvaljujemo predstavnikom ljudske oblasti in družbenim organizacijam, ki so tudi vsem članom častnega odbora, ki so kakorkoli pomagali pri organizaciji te velike dirke.

Zahvalo pa smo dolžni vsem posameznikom, ki so nam finančno in materialno pomagali. Posebej tovarni koles »Roga« — Ljubljana, dalje »Lasta« — Sarajevo, trgovskemu podjetju »Biciklist« — Zagreb, »Astria« — Ljubljana ter podjetju Giusseppe Kersevani iz Gorice. Vsi ti so prevezli pokroviteljstvo nad posameznimi etapami in veliko pripomogli k uspehu celotne dirke. Njihova pomoč in razumevanje sta mnogo pripomogla k uvrstitvi ugleda naše kolesarske športa prav na tej priložnosti.

Se posebej smo dolžni velikemu številu jugoslovanskih novinarjev, reporterjev in fotografov, ki so nam pomagali v Zagrebu za živo in zanimivo poročanje, s katerim so vzbudili izredno zanimanje ne samo športne, ampak širše jugoslovanske javnosti.

Ob tej priložnosti moramo pohvaliti tudi vse, ki so sodelovali v organizaciji kakor tudi udeležence dirke same. Zahvaliti pa se moramo tudi ljudem, mehanikom, maserjem in tolažem, ki so zastavili svojo strokovno sposobnost za uspešen potek dirke od začetka do konca.

Samo skupni napori vseh sodelujočih so lahko pripomogli k zorni organizaciji in športnim uspehom te naše največje športne prireditve. Zato se organizacijski odbor še enkrat zahvaljuje vsem, ki so dali svoj delež pri uspešni naši veliki teži.

ORGANIZACIJSKI ODBOR XIV. ETAPNE »PO JUGOSLAVIJI 1958«

**Egipčani
Indijci
Amerikanci
Rusi
Angleži
Čehi in Slovaki
Avstrijci
Nemci**

... IN SE 22 DRZAV S 4 KONTINENTOV RAZSTAV-
LJA PREKO PET TISOČ NAJRAZLIČNEJSIH
VZORCEV INDUSTRIJSKEGA BLAGA NA

55.

MEĐNARODNEM JESENSKEM ZAGREBŠKEM VELESEJMU

od 6. do 21. septembra 1958

ALI JE VAŠ OBISK NA SVETOVNI POZORNICI
USTVARJALNOSTI SPLOH LAHKO SPOREN?

Izkoristite 25-odstotni popust na železnici in 50-odstotni
popust na ladjah.

HRANITE VSTOPNICE, ker predstavlja vsaka od
njih tudi srečko, na katero lahko zadenete: avto-
mobil, motorno kolo, televizijski aparat, hladnil-
nik, pralni stroj, radio ali kakšno drugo vrednost.

ZAHVALA

Vsem, ki so lajšali trpljenje naš dragi pokojnik

MARIJI PODBOJ

jo spremil v tako velikem številu na njeni zadnji poti in
ji darovali cvetje, iskrena hvala.

Ivan Podboj s hčerkami

Ljubljana, 1. septembra 1958.

Sporočamo žalostno vest, da je umrl naš marljivi
sodelavec

SIMEN MILAČ

profesor

Pogreb bo v Trzinu 4. septembra 1958 ob 16. uri.

TRZIŠKI MUZEJ

Sporočamo žalostno vest, da se je ponesrečil pri
izvrševanju svojega poklica naš zvesti mož in dragi oče

JOŽE ZAGORIČNIK

kvalificirani elektromonter

Pogreb pokojnika bo v četrtek 4. septembra 1958
ob 16. uri v Sempetru v Savinjski dolini.

Zalujoci: žena Elizabeta, otroci: Terezija por.
Mirnik z družino, Marija por. Masnec z dru-
žino, Elizabeta, Jožefa, Avgust in Alojz ter
ostalo sorodstvo.

Sempeter v Savinjski dolini, 2. septembra 1958.

Sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma za-
pustil naš član

HINKO ILAŠ

uslužbenec

Pogreb bo 4. septembra ob 16.30 iz Jožefove veže. —
Ohranimo ga v častnem spominu.

Kolektiv za raziskavo materiala
in konstrukcij LRS

Ljubljana, dne 3. septembra 1958.

V žrtvovanju za nas, izmučeno od dolge bolezni, je
prenehalo utripati srce naše nam nad vse dobre matne

IVANE GASPERŠIČEVE roj. MAGAJNA

Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, 4. septem-
bra 1958 ob 16. uri z Zal, iz Nikolajevke mrljske veže.

Zalujoci: otroci Marija, Danilo in Zorko, sestre
Marička in Jožefa, zet Janez Lavrih, snaha
Vida ter ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Solkan, 2. septembra 1958.

Trgovsko podjetje PETROL v Ljubljani

sprejme takoj v službo

STENODAKTILOGRAFA

pogoj: popolna srednja ali njej enaka šola z neka
prakse;

VEČ SALDAKONTISTOV (knjigovodij)

pogoj: popolna srednja ali njej enaka šola, praksa ni
obvezna;

VEČ PRODAJALCEV za BENCINSKE SERVISSE v Ljubljani

pogoj: izučen v trgovini.

Plača po tarifnem pravilniku.

Prošnje naslovite na PETROL, Ljubljana — Cankar-
jeva 5/II. 5420-R

»AVTOBUSNI PROMET« CELJE

obvešča, da bo s 5. septembrom 1958 uvedel
AVTOBUSNO PROGO CELJE-PREVALJE

po naslednjem voznem redu:

9.30	odhod	Celje	prihod	19.45
10.11		Velenje		19.04
11.00	prihod	Slovenj Gradec	odhod	18.15
11.05	odhod	Slovenj Gradec	prihod	18.10
11.25		Dravograd		17.50
11.40		Ravne		17.35
11.50	prihod	Prevalje	odhod	17.25

OBRATUJE OB DELAVNIH. 5430-R

ADMINISTRATOR KO ZA FINANČNO KNJIGOVODSTVO
Z ZNANJEM STROJEPIŠJA IN KNJIGOVODSTVA,
MEZDNEGA KNJIGOVODJJO — OBRACUNO-
VALCA PLAČ S 5-LETNO PRAKSO

sprejememo takoj v službo

Ponudbe pošljite do 15. septembra 1958.

Podjetje za inženirsko tehnične gradnje

»TEHNOGRADNJE« — Vuzenica

Komisija za delovna razmerja.

5415-R

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij
podjetja

Agrotehnik Export import

LJUBLJANA, Titova 19

razpisuje več delovnih mest za

SKLADIŠČNE DELAVCE

Interesenti naj se javijo osebno v sekretariatu podjetja
ali pa pošljejo pismene ponudbe.

5417-R

Tovorni in avtobusni promet »CORIANCI« v Novem mestu

obvešča prebivalstvo, da bo 5. septembra odprl redno
avtobusno progo NOVO MESTO - METLIKA - NEPRETIČ
- KARLOVAC. — Odhod iz Novega mesta ob 6. uri, prihod
v Karlovac ob 8.25; odhod iz Karlovca ob 14. uri, prihod
v Novo mesto ob 16.25. — Avtobus obratuje vsak dan.

Vsem, ki so lajšali trpljenje naš dragi pokojnici

MARIJI PODBOJEVI

jo spremili v tako velikem številu na njeni zadnji poti
in ji darovali cvetje, iskrena hvala.

Ivan Podboj s hčerkami.

Ljubljana, 1. septembra 1958.

Dotrpela je naša ljuba mama

MARIJA PRUS roj. KRAJNC

vдова po odvetniku

Pogreb nepozabne pokojnice bo 5. septembra ob 16. uri
na pokopališču v Slov. Konjicah.

Zalujoci: otroci: Danica, Olga, Tonček in
ostalo sorodstvo.

Slovenske Konjice, 3. septembra 1958.

Nenadoma nas je zapustil naš ljubljani, nepozabni
mož, očka, nono, brat, svak in tast

HINKO ILAŠ

višji poštni uradnik v pokoji

Pogreb predragega bo v četrtek 4. septembra 1958
ob 16.30 iz Jožefove mrljske veže na pokopališču Zale.

Zalujoci: žena Anka, sinova dr. Milivoj in
ing. Dušan z družinami ter ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Lima Peru, Maribor, Beograd, Zagreb,
Rimske Toplice, 2. septembra 1958.

VSA PODJETJA IN USTANOVE, KI SE NIMAJO
PORAVNANE NAROČNINE ZA LETOSNJE LETO
PROSIMO, DA JO TAKOJ NAKAŽEJO NA NAŠ TE-
KOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V LJUB-
LJANI 600-704, SICER JIM BOMO PRENEHALI
POSILJATI NAŠ DNEVNIK.

SLOVENSKI POROČEVALEC

POZOR!

POZOR!

OPČA POLJOPRIVREDNA ZADRUGA BUJE
(Istra) sodeluje tudi tokrat na vinski razstavi na
GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU s svojo priznano
specialiteto:

malvazijo

Prepričajte se o kakovosti naše petdesetletne tra-
dicije pridelovanja vin. Za vsa naročila se obrnite
na našega zastopnika.

RAZEN MALVAZIJE VAM NUDIMO SE MUŠKAT
IN MISTELLO.

Uprava OPZ Buje

UPRAVNI ODBOR

ELEKTRARNE MEDVODE

razpisuje delovno mesto

računovodje

Kandidati z ustrežno šolsko oziroma strokovno izobrazbo
in 5-letno računovodsko prakso naj pošljejo svoje ponudbe

Tajništvu podjetja v 15 dneh.

Vse ostalo po dogovoru.

5323-R

Trgovsko podjetje »PETROL«, Ljubljana,

opozarja imetnike bencinskih bonov starih izdaj, da jih
v smislu objave v oglasnem delu Uradnega lista FLRJ
št. 33 z dne 20. VIII. 1958 zamenjajo za nove denarne bone
do 15. SEPTEMBRA 1958. Bone zamenjujejo vsa skladišča
»Petrol« in uprava »Petrol«, Ljubljana, Cankarjeva 5-II.
Po 15. septembru 1958 jih ne bo več mogoče zamenjati.

5411-R

Dotrpela je v 79. letu starosti, gospa

URSULA KATTAUER

upokojenka

Pogreb drage pokojnice bo v petek, 5. septembra 1958,
ob 17. uri iz Kristofove mrljske veže na Zalah.

Cimermanovi.

Dobrunje, 3. septembra 1958.

Sporočamo žalostno vest, da je po kratki bolezni umrl
naš dolgoletni član uprave

HINKO ILAŠ

Prijatelj in marljivi sodelavec v telesnovzgoj-
ni organizaciji »Partizan« bomo spremljali na njegovi zad-
nji poti danes ob 16.30 iz Zal na pokopališču.

OKRAJNA ZVEZA »PARTIZAN«
Ljubljana

Ljubljana, 4. septembra 1958.

Po hudi in mučni bolezni nas je zapustil naš ljubljani
brat, stric

SIMON MILAČ

profesor

Pogreb pokojnika bo v četrtek, 4. septembra 1958 ob
16. uri iz Bistrice pri Trzinu na pokopališču Trzin.

Zalujoci: brat Andrej, sestra Marija in Francka
z družinami ter ostalo sorodstvo.

Leša, Bistrica pri Trzinu, Trzin, Retnje, Ljubljana,
3. septembra 1958.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

PRIPOBMA UREDNIŠTVA:

Prosimo bralce in naročnike
naj k vprašanjem prilagajo ku-
pone in poštino v znesku tri-
deset dinarjev (v znakih ali
denarju) ter navedejo točne in
polne naslove. Na vprašanje
brez naslovov in ki jim nave-
dajo ni priloženo ne odgovar-
jamo. Naslovi naj bodo pisani
čitljivo.

Tov. KRANJC ALOJZ, Veščič-
ca 33. Prosim pošljite točnejši
naslov, pošta nam je pismo za-
vrnila.

C. R. Mrb.

Vprašanje: Ali omejitev iz 1. in
3. odst. spremenjenega 28. čl.
uredbe o določanju in o prevzemu
pokojnin in invalidnin še vedno
velja za invalide invalidske po-
krajine?

Odgovor: Ker so določbe ured-
be o določanju in o prevzemu po-
krajnin in invalidnin po 2. čl. 273.
čl. novega zakona o pokojnin-
skem zavarovanju od 1. 1. 1958
dalje neveljajo, izrečno je, če
kolikor se nanašajo na starostne
in družinske pokojnine, veljajo
glede uveljavljanja invalidske po-
krajnine še vedno predpisi 2. in 3.
odst. spremenjenega 28. čl. nave-
dene uredbe, po katerih se uži-
valcu osebne pokojnine, ki se za-
posli s popolnim rednim delom,
in časom, ustavi izplačevanje
pokojnine, dokler traja taka za-
poslitev in se tudi uveljavlja ose-
bne pokojnine, ki se zaposli z ne-
polnim rednim delovnim časom,
ustavi izplačevanje pokojnine, če
zaslužek (honorar) iz take zapo-
silitve presega 2/3 pokojnine, ozi-
roma v vsakem primeru, če za-
služek presega 6.000 din mesečno.
M. S.

Vprašanje: Ali je pravilno, da
vam je bila odvzeta pravica do
družinske invalidnine po Vašem
partizanski padem možu, zato ker
živite sedaj v izvenzakonski skup-
nosti?

Odgovor: Čeprav je v 1. odst.
24. čl. zakona o vojaških vojnih
invalidih določeno, da izgubi vdo-
va pravico do družinske invalid-
nine le v primeru, če sklene novo
zakonsko zvezo, ima po stališču,
ki ga je za poročno zvezo zvezo
no vrhovno sodišče, tudi konku-
binat (izvenzakonska skupnost) za
posledico izgube pravice do dru-
žinske invalidnine in do drugih
invalidskih pravic.

Komisija za razpis de-
lovnih mest pri Zdrav-
stveni postaji v Vojniku,
razpisuje

MESTO BOLNIČARKE

Nastop službe s 1. oktob-
rom 1958. Pismene po-
nudbe pošljite upravne-
mu odboru Zdravstvene
postaje v Vojniku.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo, da nas je nenadoma zapustil naš dobi mož, oče, dedek in brat

CIRIL KAFOL

ravnatelj v pokoji

Pogreb bo v petek, dne
5. sept. 1958, ob 16. uri
v Ptuj.

Zalujoci: žena in otroci
z družinami.

Sporočamo žalostno vest, da nas je nepričakovano zapustil naš dolgoletni in dobi tovariš

CIRIL KAFOL

upokojeni ravnatelj

Vzornega prosvetnega de-
lavca bomo ohranili v
trajnem spominu!

Sola in učiteljski zbor

Markovič

V 81. letu starosti nas je
zapustila naša ljuba ma-
ma, stara mama, sestra,
teta

MARIJA GRUM

roj. KOMATAR

Pogreb drage pokojnice
bo v četrtek, 4. sept. 1958,
ob 16. uri iz hiše žalosti
Sp. Kašelj 18 na pokopa-
lišču v Polju.

Zalujoci: hčerka Marija
z družino, sestre in so-
rodniki.

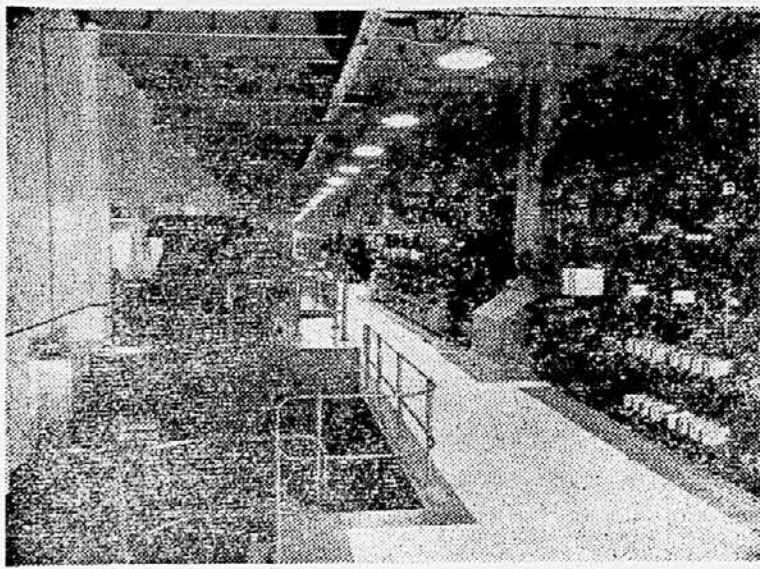
Sp. Kašelj, Stepanja vas,
St. Vid, Skofja Loka.

Vinoexport – Umag

Vam nudi kvaliteta

ISTRSKA VINA po solidnih cenah —
Prepričajte se o tem ob času vinske razstave
v našem paviljonu na Gospodarskem
razstavišču ali v podružnici (Kolodvor-
ska) Moše Pijada 43, Ljubljana.
Pridite in prepričali se boste!

VINOEXPORT - UMAG

Ena najmodernejših tovarn v Indiji je železarna in jeklarna v Burnpuru. Na sliki vidimo oddelke za električni motorji in napravami.

Gradiva sedanjesti in prihodnosti

Stoletja dolgo je človek izkoriščal le gradiva, ki mu jih nudi naroda. Les, kamen, kosti, vlakna in podobno so služili našim prednikom in so še vedno v rabi. Vendar je revolucionarni razvoj tehnike prinesel človeku 20. stoletja ob pravem času še novo vrsto gradiv, ki ne le dopolnjuje, marveč tudi izpopolnjuje vrsto doslej uporabljenih. Ob pravem času smo rekli zato, ker jih sam nadaljnji razvoj tehnike nujno potrebuje. Tu mislimo na gradnjo letal, ladij, avtomobilskih industrije in raznih drugih industrij. Vse te industrije potrebujejo snovi, ki so trdne kot jeklo, obnem pa imajo prozornost stekla; čeprav so neuničljive kakor granit, ne sme biti njih obdelovanje težje, kakor je obdelava lesa. Takih snovi naroda sama ni ustvarila. Ne nudi nam jekla, ki ne tone v vodi, ne ustvarja prozornega gumija, niti stekla, ki se ne lomi, ne volne, ki ne gori in ne stotine drugih snovi, ki jih zahteva sodobna tehnika.

Kar pa ni bilo možno narodi, je ustvaril človek. Kemiki povstvarjajo s sintetiziranjem tisoče snovi, ki jih v naravi ni. Narava je postala namesto tvorca le dobavitelj surovov za znanstvenike in kasneje za tehnike. Njihovo delo se kosa z delom najgenialnejših kiparjev in arhitektov. Kot so bili in so le-ti sposobni ustvarjati iz mrzle, brezoblične gnote marmornja večne kulturne spomenike, tako je današnji kemik uspel iz kope navadnega premoga ustvariti tanka svilnata vlakna, iz nafte pa zdravila ali dišave, katerih vonji so opojnejši od duha najlepše dišeče cvetice. Kemija daje danes tehniki gradiva, ki so lažja od vode, ki ne gore, ne oksidirajo, ne gnijejo na vlagi. Trda so kot jeklo in elastičnejša od kavčuka.

ljarno, deli zrakovlova, plesnobleka, cev, ladijski vijak in za nameček še ženske nogavice. Skupno jim je osnovno gradivo — vsi so iz plastične mase.

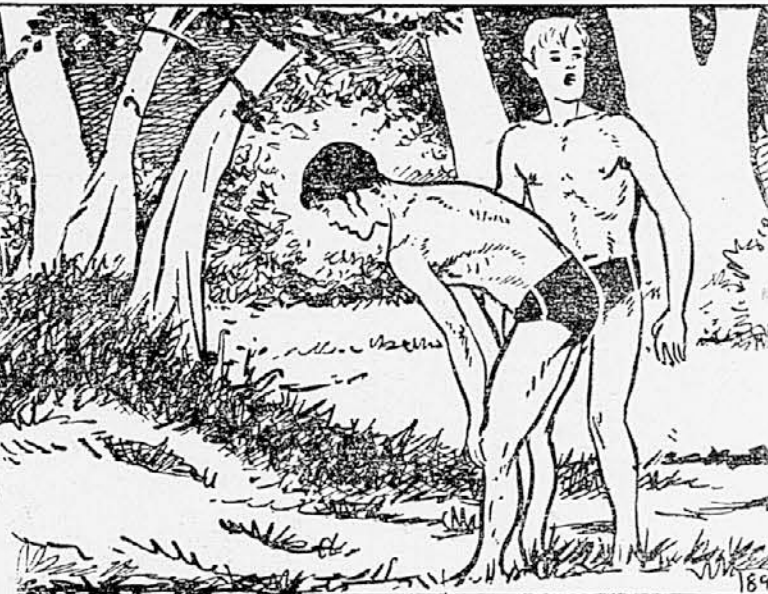
Plastične mase so novost. Se pred 20. leti so na vsem svetu proizvedli le 50.000 ton plastičnih mas. Zanje so vedeli le strokovnjaki. Danes jih pozna vsakdo, njih proizvodnja pa znaša milijone ton. Se nedavno si avijacije nismo mogli misliti brez aluminija. Danes pa ta kovina odstopa mesto plastičnim snovem. Plastične mase so najtežje penaste. Kubični meter take snovi tehta vsega 10 kg, 25-krat je lažji od plute 100-krat lažji od vode, 200-krat lažji od lahkih spojin in 800-krat od jekla. Pri vsem tem pa ni ta snov nič manj trdna kot jeklo. Izjadb s tega področja še davno ni konec. Dosedanje plastične mase neprestano izboljšujejo in izumljajo nove.

Gos ga je rešila

Kmet Pietro Fuser iz okolice Trevisa v Italiji je premetaval seno nad hlevom. Pri tem je stopil na strohnelo desko, ki se je zlomila, kmet pa je strmoglavil na kamnito dvorišče. Toda zgodila se je sreča v nesreči: na dvorišču so se prav tisti hip zbirale tolste kmetove gosi, tako da je Pietro padel z glavo na eno med njimi in utrpel le neznatne praske. Gos-rešiteljica pa je ostala na mestu mrtva.

88. Stopal je po sledi kakih trideset korakov in obstal kot prihit: na drugem koncu jase je zagledal veliko temnosivo žival, ki je s prednjima šapama obirala jagode in jih tlačila v usta, pri tem pa je zadovoljno renčala. Medved! Strah ima velike oči — Petru se je zdel velik kot krava. Medved ga je zagledal in urno odhlačal v gozd.

89. Peter je stekel k Jimu in mu skoraj brez sapa pripovedoval o svojem srečanju. Jim si je brez vznemirjenja ogledal globoke sledove in pokimal: »Kar velik kosmatinec. Njegova koža bi bila za naju topla odejale. Nenadoma pa je poskočil: »Postriži in že sta stekla v ognju. S palico je Jim zavalil kepo iz ognja in jo s kamnom razbil. Vahljivo je zadišalo.

90. Odprija sta lepo pečeno ribo in jo očistila, potem sta jo z velikim tekom pozajtrkovala. Čez četrte ure so ostale od ribe le še koščice. Najdalje in najbolj ostre je Jim skrbno zbral in jih spravil v uti, češ, da bosta potrebovala tudi šivanke. Peter se je domislil, da potrebuje koledar. Spomnil se je na Robinsona in ga začel posnemati.

Podgane sovražnik št. 1

Svetovna statistika je izračunala, da povzročijo podgane vsako leto škode za pet milijard dolarjev. Dokazano je tudi, da prenašajo deset različnih bolezni, med drugim kugo, kolero, tifus, mrzlico itd. Na podgani živi 18 znanjih (ušji, bohe, prsice) in 11 notranjih zajedalcev. V velenostih morajo organizirati posebne kolone za načrtno zatiranje podgan. Ponekod obvladajo vso kanalizacijsko mrežo in predorje podzemnih železnic. Podgane so se zlasti zaredile med vojno, predvsem v močno bombardiranih mestih. Par podgan se razmnoži v enem letu na sto živali. Pred zadnjo vojno so cenili, da je v Nemčiji 60 milijonov, v Angliji 40 in v vsej Evropi okrog 600 milijonov podgan. Še višje številke beležijo azijske dežele, kjer podgane širijo nevarne kužne bolezni. Ker podgane ni izbrična glede hrane, in se loti vsega užitnega, je škoda, ki jo povzroči ta ogabni glodalec, neizmerna. V Indiji in na Kitajskem uniči včasih vso žetev nekaterih področij, posledica pa je katastrofalna lakota. Celu v New Yorku cenijo škodo na letnih okrog deset milijonov dolarjev. Izračunali so, da bi pridelale 250.000 srednjih kmetij ne kril škode, ki jo podgane povzročijo.

jo samo v ZDA. Zatiranje podgan s kemičnimi sredstvi je včasih tvegano, ker živi ta škodljivec v neposredni bližini človeka.

Kljub temu, da so že pretekla dolga leta, odkar so Arabci zapustili svoje domove v Izraelu, je še vedno veliko družin brez strehe. Na sliki vidimo sedemčlansko družino Mohameda Ahmeda Issa, ki je našla zavetje v neki naravni jami, kot tudi mnogi drugi. Te družine živijo od priložnostnega dela in mesečne podpore v obliki hrane, ki jo dobijo od Zdravljenih narodov.

mešec v letu. V enem mesecu zrastejo v pesku drobne grenke melone, ki jih podgane zakopljajo, čim dozori. Med sušo jih poiščejo in žive od njih. Raziskovalec Stenton je ugotovil, da si vsaka podgana skriva do sto melon.

Na veselejmih vidimo čisto v eni vrsti razstavljene izdelke, ki nimajo na prvi pogled nič skupnega. Ob ženski torbici je položen zobnik, ležaj za va-

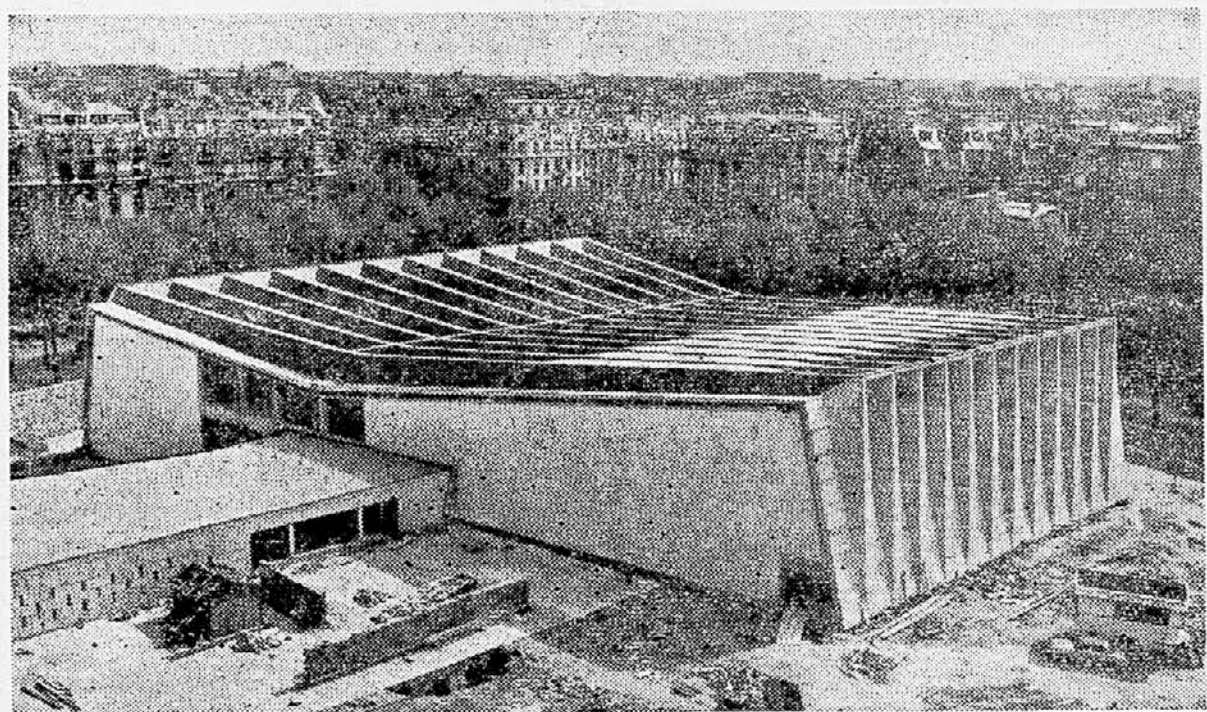
Brez domovine

Mlada Spanca Jose Legara in Antonio Zuniga sta se v Barceloni skrivaj vkrcala na angleško ladjo, da bi ušla težkim razmeram v domovini. Takrat nista slutila, da bosta sama sebe obsodila na večletno »brezplačno« potovanje po svetovnih morjih. Odkrili so ju v bližini angleške obale. Ker nista imela osebnih dokumentov, nista smela zapustiti lad-

je. V Eansvillu so begunca oddali drugi ladji, na kateri bosta plula okrog zemlje in delala samo za hrano. Nobena država, tudi ne Španija, ju ne sme sprejeti, dokler ne dokažeta, da zanesljivimi dokumenti svojo identiteto. Neko angleško dobrodelno društvo ju je oskrbelo z obleko in parom več let.

Reporter do zadnjega...

Dela na novi palači UNESCO v Parizu se približujejo koncu. Na sliki vidimo stavbo s sejalnimi dvoranami, kot jo je videti s strehe osrednjega poslopja. (Foto: Berretty)

NAJVEČJA LAŽ

Clani kluba lažnivcev v ameriškem Burlingtonu so nedavno tekmovali. Prvo nagrado je dobil član tega kluba s tole zgodbo: »Neki kmet je zgodaj spomladj orljal na njivi s traktorjem. Njiva je bila tako dolga, da je kmet na drugem koncu zamenjal plug in sejalni stroj s kombajnom in se vrnil. Ko je prišel domov, ga je žena že proglasila za mrtvega in je dobivala družinsko pokojnino.«

Drugo, častno nagrado je dobila naslednja zgodba: »Lansko poletje je bilo v Kentuckyju tako toplo, da je večerica smuknila v zakurjeno peč, da bi se malo ohladila.«

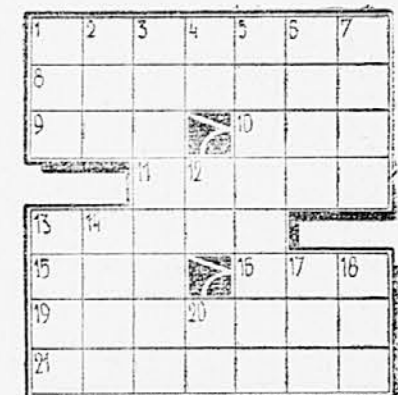
Kaže torej, da ni posebna težava postati nagrajen član tega kluba...

Strupeni purani

Britanska policija je pred dnevi po radiu in zvočnikih opozarjala tatove, ki so na kmetijskem posestvu v jugozahodni Angliji ukradli nekaj puranov. Agronom goji na tem posestvu plemensko perutnino. Ko so purani zboleli, jih je zdravil z arzenom, ki se je postopoma nabiral v njihovih organih. Živalim ni več škodoval, nevaren pa bi lahko postal človeku, ki bi užival njihovo meso. Policijski avto je po zvočniku nenehno opozarjal ljudi na tistem področju.

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. naravna skulptura, 8. prebitek, 9. ime skulptorja, 10. pripadnik baltskega naroda, 11. deli rok, 13. avstrijsko mesto, po katerem ima naziv slikar Schmidt, čigar mnogo slik je v Sloveniji, 15. pritok Drine, 16. rimska boginja jeze, 18. navajam, imenujem, 21. zločin, 22. izdelavec.

Navpično: 1. tečaj, 2. žuželke, 3. zadnji veliki astronom starega veka, 4. nota iz solmizacije, 5. politična priključitev, 6. novica, 7. uradni spisi, 12. kem. znak za američji, 13. sedež za več ljudi, 14. stik v verzih, 17. grobo domače suknjo, 18. pridatej (franc), 20. kem. znak za neodim.

RESITVE SOBOTNE KRIŽANKE

Vodoravno: 1. Rilke, 8. parter, 7. jama, 9. p. v., 9. Aravali, 11. ka, 12. amen, 13. Anadir, 15. capin, 18. navajam, 21. zločin, 22. izdelavec.

V poljskem vojaškem pravilniku očitno ni bilo nobenega povelja, ki bi ustrezalo našemu »Vsi z mostu!«; to povelje je vseboval že alarm za potapljanje, dva udarca po ladijskem zvoncu. Spodaj se je vse gnetlo; vse zaklopke so bile sprva na široko odprte in stroji so tekli z vso hitrostjo. Vrata na most so se nekako zaprla. Nihče si ni delal skrbi s tem, da bi z zvečanjem pritiska v podmornici preizkusil, če so vse odprtine neprodušno zaprte. Krila na kljunu so iztegnili šele takrat, ko smo bili že trideset čevljev pod gladino in nihče se ni oziral na kazalce, ki so poročali o položaju kril na kljunu. Kljun se je pogrezal čedalje bolj strmo navzdol, bolj strmo kot kdajkoli, kar sem pomnil, in pričel se me je pošlačati občutek, da bomo naredili pravi podvodni luping. Lupinga kajpak ne bi mogli nikoli dokončati, a lahko bi se zarili s kljunom v dno zaliva Long Island z zadostno veliko silo, da bi si kaj polomili.

Kapitan fregate Radwanski je po poljsko zavpil. Nihče se ni zganil. Dombrowski, ki je bil častnik za potapljanje, bi moral zdaj spregovoriti. Videl sem Larta, ki je stal pri veliki pogonski kontrolni plošči poleg svojega namestnika iz poljske mornarice. Gledal je vame s širokimi, izrazitimi italijanskimi očmi, kakor da bi iskal in zahteval pomoči. Hotel sem že zavpiti »Oba stroja z vso hitrostjo nazaj!«, ko je Radwanski spet zavpil nekaj poljskih besedi. Bili smo v globini devetnajstih čevljev in divjali navzdol pod kotom petnajstih stopinj. Majhna klop, kjer je navadno sedel prvi opazovalec, je pričela počasi drseti po gladkih, z linolejem pokritih tleh; dva izvižaja, ki sta visela na posebnem obešalniku, sta zdrsnila iz običajne lege in z ropotom priletela na tla; nekdo je postavil prazen vrček za kavo v nevidni kot in zdaj je poskočil naprej in naznanil prisotnost tako, da se je razsul v glinene črepinje.

Dva poljska mornarja sta zdaj pod molčelim nadzorstvom Dombrowskega nastavila srednja in zadnja krila na »polno dviganje«. Poljski prvi elektrik se je mirno nagnil nad reostate in na moje presenečenje povečal hitrost. S-16 se je z potaplja-

nja nenadoma vznemirljivo pognala v dviganje, med katerim je dosegla naklon desetih stopinj. Preden jo je prepoteni krilnik izravnal, smo spet splezali na petinšestdeset čevljev.

Še nekaj povelj: poljski elektrik je zmanjšal hitrost in tako se je S-16 podvrgla nekakšnemu »režimu« podvodne plovbe. Radwanski, ki je stal sredi kontrolnega oddelka in lovil ravnotežje tako, da se je oprijemal ene izmed vrvi za vzdigovanje periskopa, je nagnil znojno, s kocinami poraščeno čeljust proti meni, mi zašepetal nekaj v uho in pokimal proti Dombrowskemu, ki dotlej, kolikor sem jaz videl, sploh še ni odprl ust.

»Zme-rom de-la-ta-ko. Lepo potapljanje, kajne?« je rekel. Od tega trenutka dalje je dobila S-16 v poljskih rokah popolnoma nove lastnosti. Prvič sem jo gledal nekako iz razdalje, neprizadeto in nič se ni zganilo v meni, ko sem videl, kako ji pleskajo na kljun novo ime, Blyskavica, in nadomeščajo naše številke na bočnih straneh mostu z velikim belim B. Šele ko smo stali vsi skupaj na krovu in gledali, kako se zadnjič spušča z njenega jambora zastava Združenih držav, sem začutil bolečino obžalovanja. Bila je dobra ladja — mi smo jo naredili takšno — in zdaj je odhajala v vojno brez nas. Želeli smo ji vso srečo.

Ko smo se zglasili pri Electric Boat, je bil Walrus že v vodi in dosti bliže bojni pripravljenosti, kot smo pričakovali. Ladjedelniki delavci so dajali vse od sebe — že od Pearl Harborja sem — in čez dva meseca se bo prvič potopil. Stiriindvajset ur je bila na njem in okrog njega prava armada v delovne obleke napravljenih delavcev. Ostri duh po varenju ropot orodja in razbijanje delavcev — vse to ni izginilo niti za hip. Vsak dan smo si ga ogledovali, zaman poskušali, da bi ne bili komu napotiti in si vendarle ustvarili zamisel o tem, kaj se dogaja in vsak dan so dodali kaj novega, pritrldili kak nov kos opreme in naredili nov korak k temu, da bo dokončno pripravljen.

V naši pisarni v drugem nadstropju zasilnega lesenega

poslopja, ki je stalo ob zgornjem koncu doka, v katerem je ležal Walrus, so se Jim, Keith in Tom otepli s pripravljanim načrta za notranjo ladijsko organizacijo in določali slehernemu možu posadke njegovo prihodnjo dolžnost.

Jim je delal dobro kot po navadi, a vendar je prišlo do neprijetnega trenutka. Nekaj pred zaključnim obredom ob izročitvi S-16 Poljakom je prišel k meni z listom papirja, ki smo ga na ladji uporabljali za uradne dopise. V veliki kajuti, ki jo bomo kmalu zapustili, sem »regledoval« seznam rezervnih delov in se pripravljaval, da bi s poljskim poveljnikom S-16 Radwanskim pregledal skupni inventar. »Kapitan,« je rekel Jim — bilo je prvič po tistem polomu pri kvalifikaciji, da me je imenoval tako — »dolgo sem premišljeval. Rad bi, da bi me premestili.« Papir, ki ga je imel v roki, je bil uradna prošnja »za razrešitev dolžnosti na S-16 in za premestitev na katero koli drugo ladjo v Drugi eskadri;« naslovljena je bila na načelnika mornariškega personalnega oddelka, šla pa naj bi skozi roke poveljujočega častnika na S-16 in poveljnika Druge podmorniške eskadre.

Vprašal sem: »Čemu to, Jim?«

Spet je bil videti nekoliko čemer in nemirno se je prestopil z noge na nogo.

»Kako pa misliš, da se bom počutil na Walrusu ob zavesti, da ne bom nikoli dobil samostojnega poveljniškega mesta na podmornici?« je naglo in kljubovalno vprašal, kakor da bi se mu mudilo izbruhati vse to iz sebe. »Tudi jaz imam čustva in ambicije. Rad bi naredil nekaj iz sebe. Po tistem, kar si mi naredil — ko si me potisnil v kvalifikacije za poveljevanje in me potem izpodnesel — je konec z menoj, ali ne vidiš tega? Na kaki drugi ladji se bom morebiti kvalificiral za kapitana.«

Pričakoval sem bil, da bo Jim zavzel takšno stališče, in sem imel odgovor pripravljen — ali sem vsaj mislil, da sem ga imel pripravljenega. V mislih sem pustolovsko preskočil šestdeset milj proti zahodu in se zalotil pri ugibanju o tem, kaj je povedal Lauri. Od tistega dne je nisem več videl.